

Załącznik nr 1

do Uchwały Nr 942/2015
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 10 grudnia 2015 r.

WZÓR

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa – profil ogólnoakademicki)

**dokonanej w dniach 14-15 grudnia 2015 r.
na kierunku „architektura”
prowadzonym w obszarze nauk technicznych
na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim,
realizowanych w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych
na Wydziale Architektury
w Politechnice Śląskiej w Gliwicach**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. inż. Anna Sobotka – członek PKA

członkowie:

dr hab. inż. Jerzy Uścińowicz – członek PKA

dr hab. inż. Barbara Gronostajska – ekspert PKA

mgr Wioletta Marszelewska – ekspert ds. wewnętrznych systemów zapewnienia jakości kształcenia

Paulina Tarnowska – ekspert PKA ds. studenckich

INFORMACJA O WIZYTACJI I JEJ PRZEBIEGU

Ocena jakości kształcenia na kierunku „architektura” prowadzonym na Wydziale Architektury w Politechnice Śląskiej została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2015/2016. Polska Komisja Akredytacyjna po raz trzeci oceniała jakość kształcenia na ww. kierunku. Poprzednio dokonano oceny w roku akademickim 2009/2010, przyznając ocenę pozytywną (uchwała Nr 787/10 z dnia 2 września 2010 r.)

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Zespół Oceniający PKA zapoznał się z raportem samooceny przekazanym przez władze Uczelni. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni oraz Wydziału, dalszy przebieg wizytacji odbywał się zgodnie z ustalonym harmonogramem. W trakcie

wizytacji odbyły się spotkania ze studentami, pracownikami Wydziału, z osobami odpowiedzialnymi za funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, praktyki, a także z przedstawicielami Samorządu Studentów, Biura Karier. Ponadto przeprowadzono hospitację zajęć oraz dokonano przeglądu bazy dydaktycznej i socjalnej wykorzystywanej w procesie dydaktycznym. Przed zakończeniem wizytacji dokonano wstępnych podsumowań, sformułowano uwagi i zalecenia, o których Przewodniczący Zespołu oraz eksperci poinformowali władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

OCENA SPEŁNIENIA KRYTERIÓW OCENY PROGRAMOWEJ DLA KIERUNKÓW STUDIÓW O PROFILU OGÓLNOAKADEMICKIM

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia		X			
2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe ¹ zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia		X			
3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia		X			
4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą		X			

¹ Określenia: obszar wiedzy, dziedzina nauki i dyscyplina naukowa, dorobek naukowy, osiągnięcia naukowe, stopień i tytuł naukowy oznaczają odpowiednio: obszar sztuki, dziedziny sztuki i dyscypliny artystyczne, dorobek artystyczny, osiągnięcia artystyczne oraz stopień i tytuł w zakresie sztuki.

realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, oraz prowadzenie badań naukowych					
5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy		X			
6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów		X			

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe informacje i syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli nr 1.

Max. 1800 znaków (ze spacjami)

Tabela nr 1

Kryterium	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny					

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

1.1. Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest zgodna z misją i strategią rozwoju uczelni, odpowiada celom określonym w strategii jednostki oraz w polityce zapewnienia jakości, a także uwzględnia wzorce i doświadczenia krajowe i międzynarodowe właściwe dla danego zakresu kształcenia.*

1.2 Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje zmian zachodzących w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, z których kierunek się wywodzi, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społecznego, gospodarczego lub kulturalnego, w tym w szczególności rynku pracy.

1.3 Jednostka przyporządkowała oceniany kierunek studiów do obszaru/obszarów kształcenia oraz wskazała dziedzinę/dziedziny nauki oraz dyscyplinę/dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty kształcenia dla ocenianego kierunku.

1.4. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru/obszarów kształcenia, poziomu i profilu ogólnoakademickiego, do którego/których kierunek ten został przyporządkowany, określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), efekty kształcenia są także zgodne ze standardami kształcenia określonymi w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na rynku pracy, oraz w dalszej edukacji.*

1.5 Program studiów dla ocenianego kierunku oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji o poziomie odpowiadającym poziomowi kształcenia określonemu dla ocenianego kierunku o profilu ogólnoakademickim.*

1.5.1. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, program studiów dostosowany jest do warunków określonych w standardach zawartych w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy.

1.5.2 Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia w szczególności aktualny stan wiedzy związanej z zakresem ocenianego kierunku.*

1.5.3. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w przypadku studentów studiów pierwszego stopnia - co najmniej przygotowanie do prowadzenia badań, obejmujące podstawowe umiejętności badawcze, takie jak: formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań, zaś studentom studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich – udział w prowadzeniu badań w warunkach właściwych dla zakresu działalności badawczej związanej z ocenianym kierunkiem, w sposób umożliwiający bezpośrednie wykonywanie prac badawczych przez studentów.*

1.5.4. Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS.

1.5.5. Punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności uwzględnia przypisanie modułom zajęć powiązanych z prowadzonymi w uczelni badaniami naukowymi w dziedzinie/dziedzinach nauki związanej/związanych z ocenianym kierunkiem więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS.*

1.5.6. Jednostka powinna zapewnić studentowi elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku, o ile odrębne przepisy nie stanowią

inaczej.*

1.5.7. Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich organizacja, w tym liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiającą studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość spełnia warunki określone przepisami prawa.*

1.5.8. W przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku zostały uwzględnione praktyki zawodowe, jednostka określa efekty kształcenia i metody ich weryfikacji, oraz zapewnia właściwą organizację praktyk, w tym w szczególności dobór instytucji o zakresie działalności odpowiednim do celów i efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku oraz liczbę miejsc odbywania praktyk dostosowaną do liczby studentów kierunku.

1.5.9. Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, np. poprzez realizację programu kształcenia w językach obcych, prowadzenie zajęć w językach obcych, ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, a także prowadzenie studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub instytucjami naukowymi.

1.6. Polityka rekrutacyjna umożliwia właściwy dobór kandydatów.

1.6.1. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia w jednostce oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku.

1.6.2. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się na ocenianym kierunku umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności do efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów. *

1.7. System sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia.*

1.7.1. Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na każdym etapie procesu kształcenia, także na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, oraz w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym zajęć z języków obcych.

1.7.2. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania, oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W przypadku prowadzenia kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość stosowane są metody weryfikacji i oceny efektów kształcenia właściwe dla tej formy zajęć.*

1. Ocena

W PEŁNI

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi

Strategia rozwoju Wydziału Architektury Politechniki Śląskiej na lata 2012-2020 została opracowana na podstawie Strategii rozwoju Politechniki Śląskiej na lata 2012-2020, przyjętej uchwałą Senatu Politechniki Śląskiej z dnia 16 lipca 2012 roku, oraz zgodnie z Zarządzeniem Nr 23/11/12 Rektora Politechniki Śląskiej z dnia 15 grudnia 2011 roku w sprawie wprowadzenia na Politechnice Śląskiej Systemu Zarządzania Strategicznego. Strategię Wydziału tworzą: wizja i misja, cele strategiczne ogólne, cele strategiczne szczegółowe określone w ramach metody „Strategiczna Karta Wyników”.

1.1

Polityka Wydziału Architektury wpisuje się w najważniejsze punkty strategii Politechniki Śląskiej. Wydział Architektury jest najważniejszym miejscem kształcenia architektów i urbanistów na Górnym Śląsku i jednym ze znaczących architektonicznych ośrodków naukowych i twórczych w Polsce. Z Wydziałem Architektury kojarzona jest Śląska Szkoła Architektury, która rozwija ideę racjonalizmu i funkcjonalizmu, kontynuując również tradycje Wydziału Architektury Politechniki Lwowskiej. Najważniejszym elementem jest kształcenie wysokiej jakości specjalistów w dziedzinie formowania przestrzeni w różnych zakresach i skalach, prowadzenie interdyscyplinarnej działalności badawczej zorientowanej na podnoszenie konkurencyjności firm, miast i regionów, poprzez kreowanie nowoczesnej architektury i urbanistyki, rozwijanie współpracy z podmiotami z otoczenia społecznego, komercjalizacja wyników badań naukowych oraz upowszechnianie wiedzy, wzmacnianie roli znaczącego ośrodka kultury akademickiej w regionie i jego marki powiązanej z renomą Śląskiej Szkoły Architektury. Koncepcja kształcenia na studiach pierwszego oraz drugiego stopnia jest zgodna z misją i strategią Uczelni oraz wizytowanego Wydziału.

Strategia rozwoju Wydziału Architektury jest zgodna ze strategią Politechniki Śląskiej i jest podstawowym aktem wewnętrznej polityki Wydziału Architektury, obligatoryjnie sporządzanym przez Dziekana Wydziału na podstawie Statutu Politechniki Śląskiej. Według Statutu to „Dziekan opracowuje strategię rozwoju jednostki zgodną ze strategią rozwoju uczelni” (Statut Politechniki Śląskiej z dnia 26 czerwca 2006 r., wraz z późniejszymi zmianami, § 49, ust. 1, pkt. 5).

1.2

Najważniejszym celem wizytowanej Jednostki jest dostosowanie oferty kierunku architektura do zmieniających się oczekiwań i warunków rynkowych, poprzez aktywność w działalności lokalnej oraz współpracę z otoczeniem. Jednostka monitoruje zmieniające się potrzeby rynku dostosowując program kształcenia do oczekiwań w zakresie przygotowania do zawodu architekta, który należy do zawodów regulowanych i obowiązuje ścisła procedura ubiegania się o uprawnienia budowlane w specjalności architektonicznej i wymagania co do kandydatów, którzy aspirują do ich uzyskania – co związane jest także z istnieniem już podczas studiów regulacji w postaci standardów kształcenia określonych w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 29 września 2011r. w sprawie standardów kształcenia dla kierunków studiów: weterynarii i architektury oraz Dyrektywy 2005/36/WE Parlamentu i Rady Europy z dnia 7 września 2005r.

Ogólne obszary rozwoju Wydziału podporządkowane są kształceniu kadry inżynierskiej i naukowej zgodnie też z potrzebami społecznymi związanymi z rynkiem pracy. W określeniu potrzeb i wymagań rynku uczestniczą, m.in. interesariusze zewnętrzni, którzy mają również wpływ na kształtowanie polityki jakości i biorą udział w projektowaniu efektów kształcenia. Wizytowana jednostka nie planuje wprowadzenia zmian w profilu kształcenia oraz utworzenia nowych specjalności.

1.3

Wydział Architektury Politechniki Śląskiej realizuje obecnie I i II stopień studiów na kierunku architektura, na poziomie studiów wyższych o profilu ogólnoakademickim, stacjonarnych i niestacjonarnych. Kierunek przyporządkowano do obszaru nauk technicznych, dziedziny nauk technicznych i dyscypliny naukowej *architektura i urbanistyka*, do której odnoszą się efekty kształcenia.

1.4

W czasie wizytacji Zespół Oceniający przeanalizował dokumentację, z której wynika iż zakładane efekty kształcenia na studiach pierwszego stopnia oraz studiach drugiego stopnia są w pełni zgodne z efektami określonymi w standardach kształcenia dla kierunku architektura (Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 29 września 2011r. w sprawie standardów kształcenia dla kierunków studiów weterynarii i architektury), efektów obszarowych z obszaru nauk technicznych oraz uwzględniają pełne zestawienie wymaganych efektów prowadzących do nabycia kompetencji inżynierskich. Są one zgodne z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego oraz koncepcją rozwoju kierunku.

Dla ocenianego kierunku studiów pierwszego stopnia zostały sformułowane 52 efekty kierunkowe, z uwzględnieniem: wiedzy – 20 efektów, umiejętności – 19 i kompetencji społecznych – 13 i przypisano je do poszczególnych przedmiotów. Uwzględniono wszystkie efekty kształcenia dla danego obszaru kształcenia, z której kierunek się wywodzi i są wystarczające z punktu widzenia wymogów KRK. Struktura kierunkowych efektów kształcenia jest prawidłowa. Dobrze wpisuje się w efekty obszarowe i kompetencje inżynierskie, tworząc właściwą dla architektury tożsamość kierunku, zgodnie z jego standardami. Kierunkowe efekty kształcenia dla studiów I stopnia zostały jednoznacznie przyporządkowane do właściwych efektów obszarowych, a jednocześnie, w ramach przedstawionej „Matrycy efektów kształcenia dla studiów pierwszego stopnia” (Załącznik do raportu – Program studiów SSI_15-16), do poszczególnych modułów kształcenia/przedmiotów. Przedmiotowe efekty kształcenia zostały właściwie sformułowane w sylabusach przedmiotów, w układzie efektów w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, a ich treść jest w pełni zgodna z wymaganiami KRK. Zatem dla studiów I stopnia kierunku architektura występuje zgodność kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia z wymaganiami KRK, a jednocześnie spójność z przyjętą koncepcją kształcenia.

Dla studiów II stopnia studiów stacjonarnych i niestacjonarnych zostało sformułowanych 47 efektów kierunkowych z uwzględnieniem: 12 efektów – w zakresie wiedzy, 21 – w zakresie umiejętności i 14 – w zakresie kompetencji społecznych. Kierunkowe efekty kształcenia dla tego stopnia zostały jednoznacznie przyporządkowane do właściwych efektów obszarowych a jednocześnie w ramach przedstawionej „Matrycy efektów kształcenia dla studiów drugiego stopnia” (Załącznik do raportu - Program studiów SSII_15-16). przyporządkowane do poszczególnych modułów kształcenia/przedmiotów. Jednocześnie w kartach przedmiotów w sposób precyzyjny i jednoznaczny sformułowano szczegółowe efekty kształcenia przyporządkowując je efektom kierunkowym.

Szczegółowe efekty kształcenia zgodnie z wymaganiami KRK zostały podzielone na efekty w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Zatem również dla studiów II stopnia kierunku, ze wskazywaniem w ich treści „elementarnej wiedzy”, występuje zgodność kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia z wymaganiami KRK, a jednocześnie są one spójne z przyjętą koncepcją kształcenia.

Jak wskazano powyżej Uczelnia przedstawiła jednoznaczne przyporządkowanie kierunkowych efektów kształcenia do efektów szczegółowych, zarówno w odniesieniu do studiów I, jak i II stopnia, w tym również w zakresie realizowanych praktyk zawodowych. Analiza treści i powiązań kierunkowych i szczegółowych efektów kształcenia wskazuje jednoznacznie na możliwość osiągnięcia wszystkich zakładanych efektów kształcenia.

Opracowana koncepcja kształcenia ma realny związek z możliwościami realizacyjnymi. Efekty kształcenia logicznie ze sobą korespondują. Koncepcja kształcenia, myślenia całościowego, łączącego spektrum wiedzy i umiejętności, znajduje zrozumienie kadry dydaktycznej i jest tutaj konsekwentnie wdrażana. Studia inżynierskie przygotowując do zawodu projektanta – inżyniera architekta – kształtują etyczną i techniczno-twórczą postawę oraz umożliwiają podjęcie dalszych studiów i osiągnięcie doskonalenia zawodowego.

Absolwenci studiów pierwszego stopnia są przygotowani do pracy zawodowej, jako pracownicy kadry pomocniczej oraz do kontynuowania nauki na studiach drugiego stopnia.

Absolwenci studiów drugiego stopnia są kompleksowo przygotowani do zawodu architekta. Osiągają sukcesy w konkursach, są zatrudniani w pracowniach projektowych i firmach budowlanych oraz wydziałach architektury na terenie całego kraju. Szczegółowy opis założonych efektów kształcenia dostępny jest dla studentów, w szczególności za pośrednictwem strony internetowej Wydziału, gdzie opublikowano plany studiów, efekty kształcenia oraz karty/sylabusy poszczególnych przedmiotów. Potwierdzili to jednoznacznie studenci w rozmowie z Zespołem Oceniającym. Studenci mają ponadto możliwość zapoznania się z modułowymi efektami kształcenia za pośrednictwem ustnej informacji, udzielanej im przez prowadzących zajęcia. Odbywa się to zawsze na pierwszych zajęciach z prowadzonego przez nich kursu. Studenci zapoznają się z informacjami zawartymi w kartach przedmiotów i uważają je za przydatne w toku studiów.

1.5.1.

Nie dotyczy

1.5.2

Dobór treści programowych dla kierunku „architektura” został skonstruowany w taki sposób, aby uwzględniając aktualny stan wiedzy związanej z zakresem ocenianego kierunku, w pełni odpowiadał zakładanym efektom kształcenia. Treści programowe uwzględniają wnioski sformułowane przez Izbę Architektów Rzeczypospolitej Polskiej oraz Towarzystwo Urbanistów Polskich dotyczące kluczowych kwalifikacji absolwenta studiów na kierunku „Architektura”, niezbędnych do podjęcia praktyki zawodowej. Uwzględniają także wyniki analizy zgodności zakładanych efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy, czego przykładem jest wprowadzenie do programu studiów I stopnia całosemestralnych praktyk zawodowych.

Opis poszczególnych przedmiotów zawartych w programie studiów dla całego cyklu kształcenia został zawarty w kartach przedmiotów. W kartach zawarte są wymagania wstępne oraz cel przedmiotu wraz z formą prowadzenia zajęć, treściami kształcenia i literaturą. Opisane są również efekty kształcenia wraz z odniesieniem do ocenianego kierunku oraz metodą sprawdzania efektu i określonymi warunkami zaliczenia przedmiotu.

Badania naukowe prowadzone na Wydziale wpisują się w aktualny stan wiedzy kierunku i wykorzystywane są przy doborze treści programowych.

Ze względu na specyfikę kierunku praca dyplomowa stanowi rozwiązanie problemu projektowego. Należy podkreślić, że część projektowa prac jest na bardzo dobrym poziomie. Prace dyplomowe na studiach pierwszego i drugiego stopnia realizują treści kształcenia uwzględnione w programie studiów.

1.5.3

Uczelnia oferuje grupę przedmiotów o charakterze badawczym, na których studenci realizują zadania związane z badaniami naukowymi prowadzonymi przez jednostki wydziału. Analiza metod kształcenia pozwala stwierdzić, że studenci są przygotowani do prowadzenia badań. Jest to głównie: formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań.

Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, a informacje te zawarte zostały w kartach przedmiotów.

W programie studiów I stopnia efekty kształcenia osiągane są w oparciu o wykłady, ćwiczenia oraz zajęcia projektowe. Głównym kryterium doboru metod kształcenia jest integracja zakresów kompetencji i umiejętności tworzących specyfikę profilu absolwenta – inżyniera architekta. Cykl dydaktyczny realizowany przez studentów z zastosowaniem podstawowych elementów warsztatu naukowego przygotowuje do zespołowego i samodzielnego wykonywania zadań związanych z architekturą i urbanistyką. Szerokie rozwinięcie umiejętności i kompetencji praktycznych związanych z zawodem architekta zapewnia semestralna praktyka, realizowana w pracowniach architektonicznych (w kraju i za granicą).

W programie studiów II stopnia efekty kształcenia osiągane są w oparciu o wykłady, ćwiczenia, seminaria i zajęcia projektowe. W tym cyklu dydaktycznym studenci realizują zadania związane z badaniami naukowymi prowadzonymi przez jednostki wydziału. Zakres programu studiów realizowany w formie zajęć seminaryjnych rozwija umiejętności i kompetencje samodzielnego rozwiązywania zadań projektowych w oparciu o analizy i studia.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci wyrazili opinie, że metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się poprzez przygotowanie do realizowanych zajęć, a także że aktywizujące formy pracy są dla nich odpowiednie. Ich wiedza jest na bieżąco weryfikowana poprzez kolokwia oraz odpowiedzi ustne. W ocenie studentów dobór metod kształcenia jest odpowiedni.

1.5.4

Liczba semestrów studiów na poszczególnych poziomach i formach kształcenia oraz ogólna liczba punktów ECTS jest zgodna ze standardami kształcenia.

Studia stacjonarne i niestacjonarne (wieczorowe) I stopnia trwają 8 semestrów. Liczba godzin zajęć wynosi 2550, liczba punktów ECTS wynosi 240, i ze względu na semestralną praktykę jest o 30 pkt wyższa od minimum ustalonego w standardach.

Studia stacjonarne II stopnia trwają 3 semestry. Liczba godzin zajęć wynosi 900, liczba punktów ECTS wynosi 90.

Studia niestacjonarne (zaoczne) II stopnia trwają 4 semestry. Liczba godzin zajęć, podobnie jak w przypadku studiów stacjonarnych, wynosi 900, liczba punktów ECTS wynosi 90.

Program uchwalony na lata 2015-16 jako załącznik „Załącznik do raportu - Program studiów SSII_15-16”

Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów dla wszystkich przedmiotów.

Załącznik do raportu nr 1 Sylabusy modułów kształcenia Raportu samooceny zawiera karty przedmiotów w układzie poszczególnych stopni i semestrów. Sylabusy zawierają kluczowe informacje dotyczące: usytuowania modułu w systemie studiów, charakterystykę przedmiotu, efekty kształcenia i metody ich sprawdzania oraz przyznaną punktację ECTS dla poszczególnych modułów kształcenia.

W sylabusach zostały zamieszczone bilanse nakładów czasu pracy studenta. Obok godzin przepracowanych z prowadzącymi, obejmują zróżnicowane formy pracy własnej studenta. Średnia relacja punktacji ECTS uzyskana na godziny kontaktowe do pracy własnej wskazuje, iż na 1 godzinę zajęć z udziałem nauczyciela akademickiego przypada zmienna liczba godzin, uzależniona od charakteru przedmiotu. Analiza przedstawionych bilansów nakładów czasu pracy studenta wykazuje, iż w większości przypadków przydział godzin jest uzasadniony i dobrze odpowiada całkowitym nakładom czasu pracy studenta, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwia studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Jednak w kartach nie zostały jednoznacznie przypisane godziny pracy własnej studenta do punktów ECTS. Również w załącznikach do raportu, np. Program studiów SSII_15-16, SSI 15-16 informacje takie nie zostały zawarte.

1.5.5

Punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa. Uwzględniając zajęcia/moduły zajęć powiązane z prowadzonymi na wydziale badaniami naukowymi w dziedzinie/dziedzinach nauki związanej/związanych z kierunkiem „architektura”, na studiach I stopnia przypisano im 58% liczby punktów ECTS (140 ECTS), a na studiach II stopnia 89% liczby punktów ECTS.

Programy studiów zawierają podział na przedmioty podstawowe, kierunkowe, kształcenia ogólnego a od 3 semestru zajęcia fakultatywne. Wszystkim przedmiotom oraz grupom przedmiotów przypisano punkty ECTS. Na studiach I stopnia praktyce zawodowej przypisano 30 pkt ECTS. Na studiach II stopnia praktyka zawodowa nie jest obowiązkowa. Praktyce przypisano 2 punkty ECTS.

1.5.6

ZO po przeanalizowaniu programów studiów stwierdza, że Jednostka nie zapewnia studentom elastyczności w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS (Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, poz. 1370). Studenci mają jedynie możliwość wyboru przedmiotu w ramach przedmiotów fakultatywnych wchodzących w skład programu studiów i są to wykłady, projekty i seminaria wybieralne. Przedmiotom tym przyporządkowano na studiach I i II stopnia 6 ECTS i 90 h, z języka obcego student może uzyskać odpowiednio 5 ECTS dla I stopnia i 4 ECTS dla II stopnia studiów. Program studiów pierwszego oraz drugiego stopnia na ocenianym kierunku spełnia wymagania określone w standardach kształcenia dla kierunku architektura.

1.5.7

W wizytowanej Jednostce dopuszczalny rodzaj zajęć dydaktycznych oraz liczebność grup na

poszczególnych zajęciach określają regulacje uczelniane. Na studiach I stopnia przyjęto następujące formy zajęć dydaktycznych: wykłady, ćwiczenia, zajęcia projektowe w następujących proporcjach wykłady (785 h) – 31%, ćwiczenia (w tym lektoraty z języków obcych i zajęcia z wychowania fizycznego) – 30%, zajęcia projektowe (w tym projekt inżynierski) (990 h) – 39%. Na studiach II stopnia prowadzone są wykłady, ćwiczenia, zajęcia projektowe, seminaria, w następujących proporcjach: wykłady (255 h) – 28%, ćwiczenia (w tym lektoraty z języków obcych i zajęcia z wychowania fizycznego) – 10%, zajęcia projektowe (410 h) – 46%, seminaria (w tym seminaria dyplomowe) – 16%. Na kierunku „architektura” nie odbywają się zajęcia laboratoryjne. W Raporcie samooceny podano następujące liczebności grup przypisane do poszczególnych rodzajów zajęć: wykłady prowadzone są dla wszystkich studentów danego roku studiów, grupy ćwiczeniowe liczą nie mniej niż 25 osób, zajęcia projektowe – nie mniej niż 12 osób, seminaria – nie mniej niż 15 osób, seminaria dyplomowe – nie mniej niż 10 osób, projekt inżynierski – nie mniej niż 10 osób, lektoraty języków obcych – nie mniej niż 15 osób, zajęcia z wychowania fizycznego – nie mniej niż 25 osób. Zawarte informacje określają minimalne liczebności grup, nie zostały natomiast określone górne granice. Taki zapis może prowadzić do nieprawidłowości i dużego zróżnicowania liczby studentów w grupach.

I taki też jest postulat studentów, wyrażony na spotkaniu z ZO, aby Władze Wydziału określiły maksymalną liczbę osób, które mogą uczestniczyć w zajęciach. W opinii studentów formy zajęć (wykłady, ćwiczenia, ćwiczenia projektowe i seminaria) dobrane do poszczególnych przedmiotów są odpowiednio, jednak liczba osób w nich uczestniczących nie zawsze jest właściwa, zwłaszcza na zajęciach projektowych. Pomimo dużej liczby zajęć o tym charakterze studenci korzystają z nich na zasadzie indywidualnych konsultacji z prowadzącym w celu omówienia realizowanego projektu - trwają one 10 – 15 minut na jednego studenta.

W rzeczywistości grupy projektowe oscylują w granicach 15-19 osób i umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

Proporcje godzin przypisanych poszczególnym formom zajęć umożliwiają osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych oraz umiejętności prowadzenia badań.

ZO podczas analizy kart przedmiotów zauważył zbyt duże rozbieżności w przypisywaniu liczby godzin do przedmiotów, np. projekt inżynierski obejmuje 45 godzin dla grupy składającej się z min. 10 osób. Przypada zatem ok. 4,5 godziny na jednego dyplomanta. Ta liczba godzin jest zbyt mała na solidne skonsultowanie pracy dyplomowej. Warto również podkreślić, że w tym kontekście przypisanie 90 godzin do projektów kursowych na II stopniu studiów budzi pewne zastrzeżenia.

Opracowana koncepcja kształcenia, pomimo uwag, ma realny związek z możliwościami realizacyjnymi. Zajęcia logicznie ze sobą korespondują, a ich organizacja polega na zwiększaniu zakresu trudności. Prowadzone na kierunku *architektura* formy zajęć są zróżnicowane, a ze względu na charakter przyszłej pracy zawodowej w programie studiów słusznie dominują zajęcia o charakterze projektowym. Warto w tym miejscu podkreślić, że specyfika kształcenia na kierunkach architektonicznych wymaga ścisłego kontaktu nauki z działalnością zawodową, nabytą podczas praktyki projektowej i realizacyjnej.

1.5.8.

Wydział Architektury Politechniki Śląskiej, jako jedyny w Polsce, na kierunku „architektura” prowadzi semestralne praktyki zawodowe. Na studiach I stopnia praktyka zawodowa (30 pkt ECTS) jest elementem programu studiów. Odbywa się w semestrze VII, czas jej trwania to 15 tygodni, max. 600 godzin. Praktyka zawodowa jest realizowana w firmie, której profil działalności związany jest z kierunkiem studiów. Obowiązek znalezienia miejsca na odbycie praktyki spoczywa na studencie. Student może skorzystać z bazy firm stworzonej, aktualizowanej i udostępnionej przez Wydziałowego Opiekuna Praktyk Studenckich (WOPS) lub znaleźć miejsce praktyki samodzielnie. WOPS dokonuje weryfikacji firmy zaproponowanej przez studenta oraz zatwierdza program praktyki przed jej rozpoczęciem. Rozwiązanie takie wydaje się być właściwe.

Praktyka prowadzona jest na zasadzie stażu lub zatrudnienia (umowa o pracę, umowa zlecenie,

umowa o dzieło).

W szczególnych przypadkach praktyka może mieć formę zajęć terenowych, wyjazdów dydaktycznych lub obozów naukowych. Za zgodą Wydziałowego Opiekuna Praktyk Studenckich student ma również możliwość odbycia praktyki uczestnicząc w pracach naukowo-badawczych prowadzonych na wydziale lub odbyć praktykę za granicą, w ramach programu międzynarodowej wymiany. W takim przypadku zastosowanie ma Procedura P-AR-5-2 LPP Erasmus praktyka.

Efekty kształcenia i metody ich weryfikacji zawarte są w karcie przedmiotu, a szczegółowe zasady odbywa się w formie sprawozdania i publicznej prezentacji przed Wydziałową Komisją ds. Praktyk. W publicznej prezentacji praktyki mogą brać udział przedstawiciele zakładów pracy, które zatrudniały studentów. Szczegółowe zasady określa procedura Wydziałowego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia P-AR-4 Praktyka studencka.

Na studiach II stopnia praktyka zawodowa nie jest obowiązkowa. Studenci mogą odbyć praktykę w ramach programu ERASMUS. Odbyta praktyka podlega ocenie, może być zaliczona jako przedmiot fakultatywny na drugim (studia stacjonarne) bądź trzecim semestrze studiów (studia niestacjonarne). Praktyce przypisano 2 punkty ECTS.

Na spotkaniu z ZO studenci bardzo wysoko ocenili taką formę praktyk. Uznali, że kontakt z rzeczywistymi problemami projektowymi jest pomocny w zdobywaniu doświadczeń zawodowych. Studenci pozytywnie ocenili również metody weryfikacji efektów kształcenia realizowanych w ramach praktyk. W ich opinii proces organizacji praktyk działa prawidłowo.

1.5.9

Zespół Oceniający ocenia, że program kształcenia w Jednostce umożliwia umiędzynarodowienie procesu kształcenia. Odbywa się to poprzez prowadzenie zajęć w języku angielskim oraz program Erasmus. Wydział oferuje kształcenia w językach obcych, wprowadzając w ramach kształcenia ogólnego obowiązkowe przedmioty wykładowe prowadzone w języku angielskim. Na studiach I stopnia są to: „Landscape design”, (30 godz., 2 pkt ECTS) oraz „Modern architecture”, (30 godz., 2 pkt ECTS). Na studiach II stopnia: „Intelligent building”, (30 godz., 2 pkt ECTS) oraz „Modern spatial planning challenges”, (30 godz., 2 pkt ECTS).

Studenci mają możliwość skorzystania ze studiowania za granicą w ramach programu Erasmus. Jednak jak stwierdzili na spotkaniu z ZO możliwość ta została w ostatnim roku ograniczona, ponieważ zbyt dużo osób z WA PŚI z nich korzystało. Studenci zgłosili również uwagę, że w kwalifikacjach na wyjazdy w ramach programu Erasmus osiągnięcia uzyskane w konkursach architektonicznych oraz aktywnościach architektonicznych są niżej punktowane od osiągnięć w dyscyplinach sportowych, co zostało poruszone przez ZO na spotkaniu z Władzami Wydziału.

W latach 2012/2013-2014/2015 Wydział Architektury zajmował 1 miejsce na uczelni jeśli chodzi o liczbę studentów korzystających z programu LLP Erasmus (obecnie Erasmus+). Uczelniane regulacje z 2015 r. i podniesienie minimalnej średniej ocen uprawniającej do udziału w wymianie oraz zróżnicowanie jej w zależności od wydziału (dla WA wynosi 4,36–4,49 w zależności od poziomu i rocznika studiów), spowodowały, że w bieżącym roku nastąpił spadek liczby stypendystów wyjeżdżających o ok. połowę.

Wydział ma podpisane umowy z 20 uczelniami partnerskimi, umożliwiając ok. 40 studentom odbycie części studiów w: Bułgarii, Czechach, Danii, Hiszpanii, Francji, Niemczech, Portugalii, Włoszech, Turcji i na Litwie. Korzystają również z wyjazdów na praktyki. W latach 2012-2015 co roku prawie 60 studentów uzyskiwało stypendium na wyjazd na min. 3-miesięczną praktykę zawodową w krajach UE. Studenci kierunku „architektura” mają możliwość uczestniczenia w programie wymiany studentów i doktorantów uczelni technicznych MOSTECH. Co roku wydział deklaruje gotowość przyjęcia/wysłania na studia pięciu studentów w ramach tej wymiany.

Jednostka przedstawiała informację o udziale studentów i pracowników jednostki w programach krajowych, międzynarodowych, w wymianie realizowanej z zagranicznymi ośrodkami akademickimi oraz w stażach krajowych i zagranicznych, z których wynika że Wydział ściśle współpracuje z różnymi zagranicznymi wydziałami architektury. Wydział nawiązał bardzo ścisłą współpracę z Czechami i Słowacją. W związku z czym organizowane są wspólne warsztaty, wyjazdy oraz konferencje.

W ramach oferty kształcenia dla studentów zagranicznych dla kierunku „architektura” zaproponowano dwu semestralny program studiów, odpowiednio dla studiów I i II stopnia. Jak do tej pory nikt z niej nie skorzystał. Oferta przedmiotowa wraz kartami przedmiotów znajduje się na stronie internetowej Uczelni.

1.6.

1.6.1

Zasady i warunki przyjęcia na studia określa Ustawa i uchwała Senatu. Zasady rekrutacji oraz wymagania wstępne są dostępne na stronie internetowej Uczelni w zakładce „Warunki i tryb rekrutacji kandydatów oraz formy studiów na politechnice śląskiej w roku akademickim 2015/2016”. Egzamin wstępny na studia I stopnia przeprowadza Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna. Postępowanie kwalifikacyjne kandydatów obejmuje dwa etapy:

— sprawdzian z predyspozycji rysunkowych do studiów architektonicznych. Ze sprawdzianu uzyskać można 200 pkt. Sprawdzenie polega na wykonaniu dwóch odrębnych zadań mających na celu: komponowanie lub odtwarzanie lub prezentacja form przestrzennych oraz twórczego rozwiązania prostych zadań architektoniczno-urbanistycznych.

— wynik egzaminu maturalnego z matematyki (zgodnie z procedurą rekrutacyjną obowiązującą na Politechnice Śląskiej) maksymalnie 100 pkt.

Kandydaci na studia II stopnia przyjmowani są na podstawie łącznej liczby punktów uzyskanych w wyniku trzyetapowego postępowania rekrutacyjnego:

Etap I - ocena ukończenia studiów I stopnia (ostateczny wynik studiów),

Etap II - pisemny sprawdzian wiedzy i umiejętności z zakresu architektury i urbanistyki,

Etap III - ocena indywidualnych osiągnięć kandydata na podstawie złożonego portfolio.

Warunkiem przystąpienia do sprawdzianu w etapie II jest uzyskanie w poprzednim etapie minimalnej ilości punktów ustalonej przez Wydziałową Komisję Rekrutacyjną. Absolwenci Wydziału Architektury Politechniki Śląskiej, którzy uzyskali ocenę ukończenia studiów 5,0 (ocena wpisana w dyplomie) otrzymują w II etapie maksymalną liczbę punktów i są zwolnieni z pisemnego sprawdzianu wiedzy i umiejętności z zakresu architektury i urbanistyki. Warunkiem przystąpienia do procesu rekrutacji na II stopień absolwentów specjalności Budowlano-Architektonicznej jest uzyskanie pozytywnego wyniku sprawdzianu z predyspozycji do studiów architektonicznych.

W trakcie spotkania z ZO **studenci** wyrazili swoje wątpliwości związane z etapem II postępowania rekrutacyjnego na II stopień – pisemnego sprawdzianu wiedzy i umiejętności. **Stwierdzili, że sprawdzian w formie testu nie sprawdza prawidłowo wiedzy, w związku z czym są duże rozbieżności w ocenach, nie-adekwatne do ocen uzyskanych w trakcie studiów.**

ZO, po analizie, uznaje, że zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia w jednostce choć procedura taka podważa równość traktowania kandydatów w postępowaniu kwalifikacyjnym, gdyż zgodnie z tą zasadą absolwenci WA PŚI są faworyzowani.

1.6.2

Zgodnie z art. 170e ust. 3 ustawy Prawo o Szkolnictwie wyższym efektów uczenia się nie potwierdza się na kierunkach, dla których zostały określone standardy kształcenia tj. na kierunku „architektura”.

1.7

1.7.1

Kierunek „architektura” na Wydziale Architektury PŚ objęty jest systemem weryfikacji efektów kształcenia, który znajduje umocowanie w Regulaminie Studiów, Regulaminie studenckich praktyk zawodowych, a także w procedurach zawartych w Instytutowej Księdze Jakości Kształcenia. Metoda weryfikacji efektów kształcenia na poziomie przedmiotów ujęta jest w kartach przedmiotów. Końcowe efekty kształcenia weryfikowane są w procesie dyplomowania. Zasady weryfikacji efektów kształcenia osiąganych na praktykach zawodowych znajdują się w kartach przedmiotów, Regulaminie

praktyk, programie praktyk i zasadach ich zaliczania.

Wskazana procedura określa główne sposoby weryfikacji efektów kształcenia tj. egzamin, zaliczenia, ocena odbycia praktyki zawodowej, weryfikacja w procesie dyplomowania. Procedura ta wyznacza dokładny podział zadań i harmonogram działań poszczególnych osób odpowiedzialnych za weryfikację osiągania przez studentów efektów kształcenia, jak również związane z tym wzory dokumentów.

O zasadach oraz wyborze formy weryfikacji efektów kształcenia decyduje każdy z prowadzących zajęcia, informując o nich studentów na pierwszych zajęciach. Studenci mają możliwość zapoznania się z nimi również z kart przedmiotów, umieszczonych na stronie internetowej Wydziału. Weryfikowaniu efektów kształcenia służą: ćwiczenia, sprawdziany, dyskusje, korekty indywidualne i grupowe, seminaria, testy, zadania kłauzurowe, referaty, udział w warsztatach, zaliczenia z oceną, egzaminy, przeglądy i prezentacje międzysemestralne. Student otrzymuje zaliczenie na podstawie wyników: kolokwium, projektów, testów, sprawozdań, samodzielnie wykonanych prac lub zadań, referatów, prezentacji, dyskusji, odpowiedzi ustnej, egzaminu pisemnego, egzaminu ustnego.

Podstawowe zasady zaliczeń określone zostały jasno i przejrzysto w regulaminie studiów i sylabusach przedmiotów. Na początku semestru prowadzący zajęcia podaje treści kształcenia, przedmiotowe efekty kształcenia, literaturę przedmiotu oraz ogólne zasady zaliczania zajęć i szczegółowe informacje o warunkach i wymogach sprawdzania założonych efektów kształcenia. Na Uczelni stosuje się następującą skalę ocen oraz odpowiadające im oceny w ECTS: bardzo dobry 5,0 A, dobry plus 4,5 B, dobry 4,0 C, dostateczny plus 3,5 D, dostateczny 3,0 E, niedostateczny 2,0 F.

Liczbę punktów przyporządkowanych określonym przedmiotom określa się uwzględniając zasadę, że jeden punkt ECTS odpowiada efektom kształcenia, których uzyskanie wymaga od studenta 25-30 godzin pracy, przy czym liczba godzin pracy studenta obejmuje zajęcia organizowane przez Uczelnię, zgodnie z planem studiów, oraz jego indywidualną pracę.

Uzyskanie oceny pozytywnej jest równoznaczne z osiągnięciem zakładanych dla danego przedmiotu efektów kształcenia. Zaliczenia przedmiotu i wpisu do indeksu oraz systemu EKOS dokonuje osoba prowadząca przedmiot lub osoba przez nią upoważniona.

Najważniejszym składnikiem oceny efektów kształcenia jest proces dyplomowania, który stanowi podsumowanie i weryfikację osiągniętych wyników. Na studiach pierwszego stopnia jest to praca dyplomowa inżynierska, na studiach drugiego stopnia – praca dyplomowa magisterska. Prace dyplomowe poddawane są weryfikacji przez system PLAGIAT oraz prezentacji, w trakcie sesji dyplomowych, w formie otwartych wystaw, odbywających się przed obronami.

Procedury związane z weryfikacją efektów kształcenia procesu dyplomowania zawarte są w dokumentach P-AR-6.1 Tryb i zasady wykonywania projektów inżynierskich na kierunku Architektura, P-AR-1 Praca dyplomowa magisterska oraz P-AR-2-Egzamin dyplomowy magisterski. Opisane są tu zasady wydawania i zatwierdzania tematów prac dyplomowych, a także wykonywania tych prac. Tematy prac dyplomowych ustalane są indywidualnie dla każdego studenta. Student ma swobodę wyboru tematu pracy dyplomowej, uzgadniając zakres i szczegóły pracy z opiekunem pracy. Praca dyplomowa wykonywana jest przez studenta indywidualnie w ramach zajęć z przedmiotu „Projekt inżynierski” lub „Praca dyplomowa magisterska”. Na studiach I stopnia praca projekt inżynierski podlega ocenie nauczyciela akademickiego prowadzącego pracę i jednego recenzenta.

Na studiach II stopnia tematy prac dyplomowych zatwierdza kierownik odpowiedniej jednostki organizacyjnej, upoważniony przez dziekana. Student wykonuje pracę dyplomową pod kierunkiem nauczyciela akademickiego, wskazanego w Statucie Uczelni, może także wykonywać pracę dyplomową pod kierunkiem nauczyciela akademickiego z tytułem lub stopniem naukowym, przy współpracy innego specjalisty, w szczególności spoza Uczelni. Oceny pracy dokonuje kierujący pracą; w przypadku, oceny pozytywnej, praca kierowana jest do recenzenta, wskazanego przez dziekana lub osobą przez niego upoważnioną; co najmniej jeden z oceniających pracę powinien posiadać tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego. Przedmiotem pracy dyplomowej magisterskiej może być projekt lub studium (praca badawcza) z zakresu architektury, urbanistyki, planowania przestrzennego i konserwacji zabytków. Praca składa się z opracowania tekstowego, w formie książki A4, opracowania graficznego

Zespół Oceniający dokonał przeglądu 15 prac dyplomowych. Pisemna część prac wykazała mały współczynnik powtórzeń. Wahał się w granicach 0,3-16%. Plansze z rysunkami wskazują na dobry poziom, natomiast części opisowe w większości przypadków dyplomów inżynierskich są słabą stroną, ponieważ nie wykazują znamion badawczych. Stanowią skrótowy (8 stronicowy) opis idei, uwarunkowań lokalizacji obiektu i przyjętych rozwiązań projektowych, nie mają statusu analityczno-opisowego. Nie ma też zatem jakichkolwiek wniosków. Zauważono przypadki ocen prac dyplomowych zawyżone. Szczegółowe omówienie, sprawdzonych przez ZO dyplomów, znajduje się w załączniku 4 cz. II.

1.7.2.

System oceny efektów kształcenia przedstawiany jest na pierwszych zajęciach dydaktycznych w semestrze. Sposób weryfikacji uzyskiwania efektów kształcenia jest również opisany w sylabusach. Zdaniem studentów informacje podawane w sylabusach znajdują odzwierciedlenie w prowadzonych zajęciach. Weryfikacja częściowa następuje w formie kolokwium oraz prac zaliczeniowych, natomiast okresem zaliczeniowym jest semestr. Studenci są informowani o swoich ocenach bez zbędnej zwłoki przez prowadzących zajęcia dydaktyczne. Mają oni również prawo wglądu w ocenione prace i mogą uzyskać szczegółowe informacje na temat poprawności odpowiedzi. Niektóre przedmioty projektowe kończą zajęcia wystawą prac lub prezentacją najlepszych projektów przez ich autorów na forum całego roku. W opinii studentów obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA system sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty i rzetelny.

Wydział nie prowadzi kształcenia typu „na odległość”.

3. Uzasadnienie

1. Koncepcja kształcenia na kierunku „architektura” jest zgodna z misją i strategią rozwoju Politechniki Śląskiej, jest zgodna z zapisami strategii rozwoju wydziału oraz z polityką zapewnienia jakości kształcenia. Wydział Architektury na kierunku „architektura” dla studiów I i II stopnia sformułował koncepcję i program kształcenia umożliwiające osiągnięcie założonych efektów kształcenia.
2. Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje zmian zachodzących w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, z których kierunek się wywodzi. Oceniana jednostka współpracuje otoczeniem społecznym, gospodarczym i kulturalnym a semestralna praktyka projektowa otwiera Wydział na potrzeby rynku pracy.
3. Kierunek przyporządkowano do obszaru nauk technicznych, dziedziny nauk technicznych i dyscypliny naukowej *architektura i urbanistyka*, do której odnoszą się efekty kształcenia.
4. Zakładane efekty kształcenia na studiach pierwszego stopnia oraz studiach drugiego stopnia są w pełni zgodne z efektami określonymi w standardach kształcenia dla kierunku architektura (Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 29 września 2011r. w sprawie standardów kształcenia dla kierunków studiów weterynarii i architektury), efektów obszarowych z obszaru nauk technicznych oraz uwzględniają pełne zestawienie wymaganych efektów prowadzących do nabycia kompetencji inżynierskich.
5. Program studiów dla ocenianego kierunku oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji odpowiadającym poziomowi kształcenia określonego dla ocenianego kierunku o profilu ogólnoakademickim.
6. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia w jednostce choć procedura przyjmowania na II stopień studiów budzi wątpliwości, ponieważ podważa równość traktowania kandydatów w postępowaniu kwalifikacyjnym, gdyż zgodnie z tą zasadą absolwenci WA PŚI są faworyzowani.
7. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania, oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Na podkreślenie zasługuje wprowadzenie semestralnej praktyki na studiach I stopnia. Zaproponowana koncepcja i program

kształcenia są zgodne ze standardami kształcenia dla kierunku „architektura” oraz pozostałymi regulacjami krajowymi i europejskimi. Słabą stroną jest nie zdefiniowana precyzyjnie liczebność grup zajęciowych oraz zbyt skromna oferta edukacyjna wydziału w języku angielskim.

4. Zalecenia

1. *należy uzupełnić karty przedmiotów o informacje dotyczące punktów ECTS, które studenci uzyskują w ramach pracy własnej;*
2. *należy uzupełnić punkty ECTS w kartach przedmiotów – dotyczy to kart z języków;*
3. *należy uzupełnić w kartach przedmiotów pkt 20 – literatura podstawowa - kilka kart posiada tylko dwie pozycje oraz pkt 18 – formy zajęć dydaktycznych i ich wymiar – w kilku kartach treści kształcenia są opisane zbyt ogólnie – dwoma zdaniem;*
4. *należy wprowadzić (zgodnie z Rozporządzeniem) moduły przedmiotów wybieralnych tak aby stanowiły 30% liczby punktów ECTS;*
5. *należy dokonać weryfikacji dotychczas stosowanych rozwiązań dotyczących liczebności grup, ze szczególnym uwzględnieniem grup projektowych. Powinien być racjonalnie określony ich maksymalny próg liczebności, zgodnie z tradycją akademicką i tzw. „dobrą praktyką” stosowaną na kierunkach architektury, opartą o model pracy w relacji „mistrz-uczeń”. Projektowanie powinno być podstawą w realizacji polityki jakościowej na tym kierunku;*
6. *należy skorygować liczbę godzin przypisanych dyplomom inżynierskim;*
7. *przy kwalifikacji na praktyki zagraniczne (Erasmus) należy opracować warunki umożliwiające uzyskanie dodatkowych punktów za udział w konkursach architektonicznych oraz aktywnościach zawodowych (architektonicznych)- porównywalnie do osiągnięć sportowych;*
8. *należy rozważyć zmianę procedury przyjmowania kandydatów na II stopień, tak aby umożliwić równe traktowanie;*
9. *rozważyć zmianę wymagań w procesie dyplomowania w odniesieniu do prac dyplomowych w szczególności : w pracach inżynierskich należy zwiększyć wymagania do części opisowej pracy (w tym studialnej na II stopniu studiów) - ponieważ przeanalizowane przez ZO dyplomy mają tę część na bardzo niskim poziomie: na ogół 8 stron, brak jest bibliografii, jak również powrotu do recenzji prac uzasadniających opisowo ocenę pracy.*

2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia

2.1 Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy zapewniający realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim, a ich liczba jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku.*

2.2 Dorobek naukowy, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. W przypadku, gdy zajęcia realizowane są z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, kadra dydaktyczna jest przygotowana do prowadzenia zajęć w tej formie.*

2.3 Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

2.4 Jednostka prowadzi badania naukowe w zakresie obszaru/obszarów wiedzy, odpowiadającego/odpowiadających obszarowi/obszarom kształcenia, do którego/których został

przyporządkowany kierunek, a także w dziedzinie/dziedzinach nauki oraz dyscyplinie/dyscyplinach naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.*

2.5 Rezultaty prowadzonych w jednostce badań naukowych są wykorzystywane w projektowaniu i doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz w jego realizacji.

1. Ocena

W PEŁNI

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi

2.1

Kierunek przyporządkowany jest w całości do obszaru *nauk technicznych*, zaś efekty kształcenia na ocenianym kierunku odnoszą się do dziedziny *nauk technicznych* i dyscypliny *architektura i urbanistyka*, co jednoznacznie określa oczekiwane kompetencje nauczycieli akademickich, możliwych do zaliczenia do minimum kadrowego. Jednostka zgłosiła do minimum kadrowego 28 nauczycieli akademickich, w tym 13 samodzielnych pracowników nauki oraz 15 nauczycieli ze stopniem doktora. Wszyscy nauczyciele akademicy zgłoszeni do minimum reprezentują obszar *nauk technicznych*, dziedzinę *nauk technicznych*, dyscyplinę *architektura i urbanistyka*. Z tego powodu, a także na podstawie *Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 1370)* do minimum kadrowego zaliczono:

- 13 samodzielnych nauczycieli akademickich,
- 14 nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora.

Jednego nauczyciela akademickiego ze stopniem naukowym doktora nie zaliczono do minimum kadrowego ze względu na brak doprecyzowania jego autorskiego dorobku naukowego. Wszystkie wyszczególnione pozycje dorobku są we współautorstwie. Nie można więc jednoznacznie stwierdzić wartości wkładu autorskiego w osiągnięciach tego nauczyciela, a tym samym uznać go jako reprezentanta tego minimum.

Całkowita liczba studentów na kierunku wynosi 878. Proporcja liczby nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego do liczby studentów, w przypadku studiów I stopnia wynosi: 27 nauczycieli na 457 studentów, tj. 1:16,9. Proporcja liczby nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego do liczby studentów przypadku studiów II stopnia wynosi: 27 nauczycieli na 421 studentów, tj. 1: 15,6.

Wszyscy nauczyciele akademicy zgłoszeni do minimum, w różnym stopniu aktywności i jej efektów, realizują badania naukowe w jednostce. Ich opublikowane wyniki, stanowiące podstawę do zakwalifikowania ich dorobku naukowego i projektowego w dyscyplinie *architektury i urbanistyki*, można uznać za aktualne. Umożliwiają one w pełni realizację programu kształcenia. Znaczna część nauczycieli posiada uprawnienia projektowe i wykonawcze w specjalności architektonicznej oraz doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, co w przypadku kształcenia na kierunku *architektura* jest kluczowe.

2.2

Kadrę naukowo-dydaktyczną jednostki stanowi 3 profesorów, 16 doktorów habilitowanych, 50 doktorów i 7 pozostałych pracowników. Wszyscy zatrudnieni są na Wydziale, jako podstawowym miejscu pracy. Struktura kwalifikacji kadry jest w pełni właściwa i spójna z prowadzonymi zajęciami dydaktycznymi. Dorobek naukowy i projektowy kadry, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych i pracy zawodowej oraz nabyte kompetencje dydaktyczne, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Potwierdzają to osiągnięcia i opisy kwalifikacji wykazane w dokumentach oraz wyniki przeprowadzonych przez zespół wizytujący hospitacji oraz oceny prac kursowych i dyplomowych.

Kwalifikacje naukowe kadry dydaktycznej stanowią w większości o integralnym związku teorii z praktycznymi formami aktywności zawodowej, realizowanej poprzez: projektowanie architektoniczne, projektowanie urbanistyczne, planowanie przestrzenne, projektowanie konserwatorskie. Kadra naukowo-dydaktyczna ma potencjał pozwalający zarówno na prowadzenie interdyscyplinarnych tematów naukowo-badawczych, jak zadań praktycznych, o statusie projektowym. W większości przypadków, choć nie zawsze, zajęcia dydaktyczne o charakterze projektowym prowadzone są przez architektów posiadających doświadczenie i dorobek zawodowy. Warto w tym miejscu podkreślić, że specyfika kształcenia na kierunkach architektonicznych powinna większy nacisk położyć na zatrudnianie architektów realizujących się zarówno w nauce, jak i praktyce projektowo-realizacyjnej.

Wysokie kompetencje dydaktyczne nauczycieli potwierdziły hospitacje wybranych losowo zajęć (**Załącznik 5**). Prowadzący byli przygotowani do nich bardzo dobrze. Wykazywali swoją dużą wiedzę i doświadczenie praktyczne, zawodowe w zakresie architektury.

Jednostka słusznie nie prowadzi kształcenia z wykorzystaniem metod kształcenia na odległość. Specyfika kierunku i jego status praktyczny, w szczególności projektowy, wyklucza taki sposób realizacji zajęć.

2.3

Realizowana na Wydziale polityka kadrowa wynika z polityki J.M. Rektora, określonej w dokumencie pt. *„Wybrane elementy polityki zarządzania kadrami w Politechnice Śląskiej”* oraz przyjętych zasad polityki wydziałowej określonych w 2013r. i w 2015r. dokumentach pt. *„Program naprawczy Wydziału Architektury Politechniki Śląskiej na lata 2013-2014”* oraz *„Program naprawczy Wydziału Architektury dla uzyskania dodatniego wyniku finansowego w roku 2015”*. Dotyczą one m.in.: polityki zatrudniania, organizowania i finansowania działań wspierających indywidualny rozwój naukowy pracowników (warsztaty habilitacyjne, urlopy naukowe, udział w konferencjach, publikacje) oraz monitorowania efektów działalności naukowej pracowników.

Analiza wszystkich informacji i dokumentów daje podstawę do stwierdzenia, że Jednostka ma wyraźnie zdefiniowaną politykę kadrową, która umożliwia w większości właściwy dobór kadry i motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych. Stanowi o tym znaczący przyrost w ostatnich 5 latach: profesorów tytularnych (3), doktorów habilitowanych (13) oraz doktorów (22). Kadra naukowo-dydaktyczna jest stabilna i istnieje silna potencja rozwojowa, szczególnie w sferze habilitowania.

Struktura kwalifikacji kadry prowadzącej zajęcia na I i II stopniu studiów, reprezentujących dyscyplinę *architektura i urbanistyka*, stanowi, że przy 16 samodzielnych pracownikach nauki i wysokiej liczbie doktorów (40 – na I^o i 37 – na II°), występuje odpowiednio tylko 6 i 4 magistrów (5 st. wykładowców i 1 asystent), co stanowi ok. 9% wszystkich zatrudnionych nauczycieli z tej dyscypliny. Jak wynikało ze spotkania ZO z nauczycielami akademickimi oczekują oni jednak także, w przypadku osób pragnących poświęcić się w pełni dydaktyce (szczególnie doktorów z praktyką projektową), umożliwienia im przejścia na stanowiska starszych wykładowców.

Wsparcie Jednostki w zakresie podnoszenia kwalifikacji naukowych i dydaktycznych nauczycieli jest bardzo duże i ulega ciągle intensyfikacji. Możliwość mobilności nauczycieli jest jednak ograniczona. Potencjalne korzyści wynikające z programów wymian jak np. Erasmus plus nie są jednak w pełni wykorzystywane, co nie sprzyja także umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

2.4

Wydział prowadzi udokumentowaną, intensywną działalność naukowo-badawczą. Ma kategorię naukową B oraz prawa doktoryzowania. Prowadzone badania realizowane są głównie w dyscyplinie *architektury i urbanistyki*, a więc w zakresie dyscypliny naukowej, do których odnoszą się efekty kształcenia. Nauczyciele akademicy, w tym wskazani do minimum kadrowego, realizują

zarówno indywidualne, jak i zespołowe prace badawcze. Kontynuują badania dotychczasowe i podejmuje wciąż nowe inicjatywy, zapewniające poszerzenie ich potencjału badawczego. Wzrost zaangażowania pracowników w planowanie i realizację badań naukowych jest ściśle powiązany z ich aktywnością projektowo-twórczą, architektoniczną.

Realizowane na Wydziale zadania badawcze obejmują szeroki zakres problematyki związanej z dyscypliną *architektura i urbanistyka*. Są one związane z rozwojem specjalności naukowych i problemów. Odpowiadają też programowym wymaganiom Dyrektywy 2005/36/EC oraz standardów kształcenia na kierunku *architektura*, w adekwatnej hierarchii ważności, treści i zakresie problemowym, poczynając od: architektury różnych kategorii obiektów i zespołów (architektura mieszkaniowa, architektura usługowa, architektura przemysłowa, architektura sakralna), historii i teorii architektury oraz sztuk pokrewnych, nauk humanistycznych, sztuk pięknych, poprzez urbanistykę i planowanie przestrzenne, architekturę krajobrazu kulturowego i przyrodniczego, po problematykę badań konstrukcyjno-materiałowych, technicznych i technologicznych (np. architektura energooszczędna), jakościowych i ergonomii i in. Obejmują one aktualne aspekty projektowania i realizacji architektury, głównie w środowisku zurbanizowanym. W szczególności odnoszą się do uwarunkowań Aglomeracji Górnośląskiej, z jej problemami i poszukiwaniem metod kształtowania architektury, optymalnych form urbanizacji i przekształceń struktur poprzemysłowych. Wyniki badań stanowią wkład do stanu wiedzy i doświadczenia o zagadnieniach dotyczących jakości przestrzeni środowiska zbudowanego oraz jego rozwoju. Kierunki badań odnoszące się do regionu górnośląskiego są realizowane w powiązaniu z priorytetami kraju i Unii Europejskiej. W realizowanych i planowanych zadaniach badawczych, kładzie się duży nacisk na rozwój kadry naukowej.

Działalność naukowo-badawcza pracowników Wydziału przekłada się też na prace o charakterze eksperckim, wykonywane na wniosek władz samorządu lokalnego i regionalnego oraz różnymi podmiotami gospodarczymi. W te formy współpracy włączani są niejednokrotnie studenci Wydziału, co dowodzi korelacji procesu kształcenia z praktyką realizacyjną. Zwiększa też szanse zawodowe absolwentów Wydziału na rynku pracy.

Dużą część nauczycieli akademickich ma również dobrze udokumentowaną działalność praktyczną, projektową, potwierdzającą ich duże doświadczenie zawodowe i praktykę zdobytą poza uczelnią, stanowiącą podstawą także do prowadzenia badań naukowych. Stan ten jest w pełni zgodny z wymaganiami stawianymi kształceniu o profilu ogólnoakademickim, dowodząc zarazem, że proces edukacji w przypadku architektury odwołuje się do oczywistego i niekwestionowanego jej praktycznego statusu oraz do zasadniczego celu, jakiemu ma służyć kształcenie na tym kierunku studiów. Jest nim przede wszystkim wykonywanie projektów architektonicznych, które architekci dyplomowani wykonują, realizując swoją praktykę zawodową. Studia mają przygotować absolwentów do podjęcia twórczej działalności zawodowej w zakresie projektowania architektonicznego oraz zdobycia uprawnień zawodowych w specjalności architektonicznej. Jest to zgodne też z powszechną praktyką edukacyjną obowiązującą w krajach europejskich, zawartych w obowiązujących dokumentach unijnych, w tym m.in. w Dyrektywie 2005/36/EC, które były podstawą przy formułowaniu standardów kształcenia dla kierunku „architektura”.

2.5

Rezultaty prowadzonych w Jednostce badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia. Ich transmisja następuje poprzez realizowane różnorodne formy dydaktyczne, zarówno ujmowane w programie kształcenia wykłady, ćwiczenia, zajęcia projektowe i seminaryjne oraz konsultacje indywidualne, jak też poprzez pracę w kołach naukowych i różne przedsięwzięcia okazjonalne, takie jak warsztaty, wystawy, konferencje i seminaria. Publikacje z badań są udostępniane w otwartym dostępie (repozytorium, biblioteka cyfrowa Politechniki Śląskiej). Część publikacji dokumentuje również udział studentów, jako ich współuczestników lub współautorów, w szczególności w artykułach i konkursach architektonicznych.

Podejmowane tematy prac studialnych, badawczych i projektowych są precyzowane i uaktualniane w oparciu o sugestie formułowane przez władze samorządowe miast aglomeracji, odzwierciedlając

kierunki polityki społecznej i przestrzennej. Ma to swoje odniesienie w tematach prac studialnych i projektowych realizowanych w ramach podejmowanych i proponowanych programów kształcenia: prac semestralnych, projektów kursowych oraz projektów dyplomowych inżynierskich i magisterskich studentów.

Prowadzone badania są wykorzystywane także na etapie projektowania i doskonalenia programu kształcenia. Stanowią o tym jego modyfikacje i wprowadzane także nowe przedmioty. Niestety nie w pełni ma to przełożenie na różnorodność oferty edukacyjnej jednostki, zwłaszcza w sferze zagwarantowania 30% wybieralności przedmiotów/modułów, co ujawniono już w pkt. 1.5.6 raportu.

2. Uzasadnienie

1. Spośród zgłoszonych 28 osób zaproponowanych do minimum kadrowego aż 25 osób posiada jednoznacznie określony, autorski dorobek w obszarze wiedzy, odpowiadający obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku w zakresie dyscypliny naukowej *architektura i urbanistyka*, do której odnoszą się efekty kształcenia. W przypadku wielu osób jest to dorobek znaczący, a nawet bardzo znaczący. Duża liczba nauczycieli ma również zdobyte poza uczelnią doświadczenie zawodowe, osiągnięte w praktyce projektowej w zakresie architektury, co bezpośrednio wiąże się z nabywaniem umiejętności wskazanych w opisie efektów kształcenia. Zajmują się czynnie projektowaniem architektonicznym, urbanistycznym, planowaniem przestrzennym, konserwacją zabytków i in.

Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum odpowiada zatem w pełni wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim, a ich liczba jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku, spełniając wymagane kryterium z dużym nadstatkiem.

2. Liczba, struktura kwalifikacji oraz dorobek publikacyjny oraz zawodowy nauczycieli akademickich zapewniają w pełni realizację zakładanych efektów kształcenia kierunku. Poziom nauczania jest wysoki a powiązanie nauki z architektoniczną praktyką projektową jest w procesie edukacyjnym bezpośrednie i permanentne, czego potwierdzeniem jest przede wszystkim innowacyjny system całosemestralnych praktyk studenckich.

3. Polityka kadrowa Wydziału znajduje swoje odzwierciedlenie w strategii Jednostki. W aspekcie rozwiązań systemowych rozwoju kadry jest dobrze ukształtowana. Umożliwia ona właściwy dobór kadry i motywuje nauczycieli do podnoszenia swoich kwalifikacji naukowych i praktycznych oraz rozwijania kompetencji dydaktycznych. O skuteczności polityki kadrowej stanowi znaczący przyrost w ostatnich 5 latach liczby samodzielnych pracowników nauki oraz doktorów. Polityka, co wykazało spotkanie z pracownikami, nie w pełni jednak uwzględnia możliwość zgodnego istnienia na uczelni różnego statusu nauczycieli: naukowców, projektantów, dydaktyków. Kryterium oceny ich przydatności na poszczególnych stanowiskach powinien stanowić zawsze ich dorobek.

O pewnej niedoskonałości polityki kadrowej w aspekcie umiędzynarodowienia kadry naukowo-dydaktycznej stanowią dane statystyczne, w szczególności mała liczba nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia zagranicą oraz przyjeżdżających stamtąd w tym celu na Wydział. W latach 2013-2014 nie było ich wcale, zaś w 2015 – 4.

4. Wydział prowadzi badania naukowe na wysokim poziomie. Dowodzą tego posiadane prawa doktoryzowania oraz kategoria naukowa B. Stanowi o tym dorobek publikacyjny i projektowo-realizacyjny jej pracowników, duża ilość wystaw autorskich i zespołowych, udziały w konkursach a także działalność wydawnicza jednostki. Wskazują na to w szczególności monografie oraz artykuły indeksowane w Web of Science. Potwierdzeniem są także uzyskiwane granty NCBR i NCN oraz liczne nagrody i wyróżnienia. Od wielu lat Wydział organizuje też lub współorganizuje konferencje naukowe. Wysoką jakość osiągnięć potwierdzają liczne awanse naukowe, a także dobre proporcje liczby samodzielnych pracowników naukowych do ogólnej liczby pracowników naukowo-dydaktycznych jednostki – 1:4 (16:64).

Ważną część dorobku Wydziału stanowi także działalność praktyczna, projektowa nauczycieli,

realizowana poza Uczelnią, potwierdzająca swoją niekwestionowaną służebność wobec praktycznego statusu kierunku *architektura* oraz celu, jakiemu ma służyć kształcenie na nim. Znaczący dorobek zawodowy, architektoniczny pracowników Wydziału z zakresu projektowania architektonicznego i urbanistycznego, udział w wystawach indywidualnych i zbiorowych krajowych i zagranicznych, wskazuje na wysokie kwalifikacje kadry Wydziału, i poświadcza o istnieniu specyficznej Śląskiej Szkoły Architektury w Gliwicach.

5. Rezultaty prowadzonych w Jednostce badań naukowych i działalności projektowej są wykorzystywane w procesie kształcenia. Są one wykorzystywane także na etapie projektowania i doskonalenia programu kształcenia, o czym stanowią częściowo jego modyfikacje i wprowadzane nowe przedmioty/moduły. Brak jednak ich 30% wybieralności stanowi dowód, że nie w pełni wykorzystywana jest jednak różnorodność i interdyscyplinarność tych badań i dorobku praktycznego. Nie stanowi o różnorodności oferty edukacyjnej jednostki, choć jest przecież doskonałym podłożem motywacyjnym do indywidualizowania oferty kształcenia i elastycznego tworzenia różnych ścieżek studiowania, kształtujących specjalnościowy profil studenta, jako przyszłego architekta – adekwatnie do jego zainteresowań i zdolności oraz wymagań i potrzeb wciąż zmieniającego się rynku pracy.

4. Zalecenia

- 1. Należy też zwrócić uwagę na konieczność zwiększenia udziału w dorobku kilku nauczycieli publikacji autorskich. Zgłoszone w raporcie samooceny ich najważniejsze publikacje są w większej części współautorskie, a niekiedy także wieloautorskie. Publikacje te są niewątpliwie potrzebne, a nawet konieczne w przypadku badań zespołowych, ale nie powinny one stanowić zdecydowanej dominacji. Przy ich eksponowaniu należałoby zawsze określić autorski wkład danej osoby w ich realizację.*
- 2. Działalność projektowa, stanowiąca potwierdzenie praktycznego waloru działalności architekta i praktycznego nastawienia edukacji na kierunku architektura, powinna znaleźć opisowo-analityczne i ikonograficzne odzwierciedlenie swojej wartości poprzez bezpośrednie, werbalne ujęcie publikacyjne nauczycieli-praktyków.
Nałożyć większy nacisk na prowadzenie zajęć projektowych przez osoby związane z realnym projektowaniem: architektki – praktycy.*
- 3. Należy dążyć do zwiększenia umiędzynarodowienia kadry naukowo-dydaktycznej poprzez zwiększenie mobilności nauczycieli i pełne wykorzystanie walorów wynikających z istnienia programów wymian jak np. Erasmus plus. Może się to dokonać poprzez skuteczniejszą politykę informacyjną i motywacyjną, szkolenia językowe, zwiększenie dostępności, system zachęt etc.
Należy dążyć, aby różnorodność i interdyscyplinarność prowadzonych badań naukowych i dorobku praktycznego pracowników była w pełni wykorzystana w kształtowaniu zasady indywidualizacji oferty kształcenia i możliwości kształtowania jej różnych specjalności, stanowiąc o różnorodności oferty edukacyjnej Wydziału.*

3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia

3.1 Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców, w szczególności w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, organizacji praktyk zawodowych, w przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku praktyki te zostały uwzględnione.*

3.2 W przypadku prowadzenia studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne, gospodarcze lub kulturalne, sposób prowadzenia i organizację tych studiów określa porozumienie albo pisemna umowa zawarta pomiędzy uczelnią a danym

podmiotem. *

1. Ocena

W PEŁNI

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi

3.1

Wizytowana Jednostka współpracuje z różnorodnymi partnerami naukowymi, przedsiębiorstwami, organizacjami branżowymi, ogólnopolskimi stowarzyszeniami zawodowymi z ich oddziałami regionalnymi: SARP, TUP, IARP oraz jednostkami samorządów terytorialnych. Potwierdziło to spotkanie pracodawcami, wśród których byli przedstawiciele ww. instytucji. Współpraca polega na organizacji wykładów, spotkań, konkursów, wystaw, wspólnych projektów, realizacji opracowań naukowo-badawczych itp. Przynosi to wymierne efekty. Pracodawcy wspomagają również prowadzących zajęcia z projektowania, o czym przekonał się ZO w trakcie hospitacji zajęć. ZO miał możliwość zapoznania się z wynikami konkursów prowadzonych przy współpracy z przedsiębiorcami, np. Międzynarodowym konkursem 11th International Stage – Astanta 2015 organizowanym przez ISOVER. W konkursie tym studenci WAPŚ uzyskali wysokie pozycje, zdobywając nagrody specjalne. W wyniku współpracy studenci mają również możliwość realizacji semestralnych praktyk projektowych. Jako jedna z nielicznych uczelni technicznych w kraju realizuje od lat w swojej ofercie dydaktycznej całosemestralne praktyki projektowe na I stopniu kształcenia. Jest to spełnieniem wielokrotnie wyrażanych publicznie postulatów środowiska architektów w tym zakresie. Forma zaproponowanej realizacji praktyki może być wzorem dla innych jednostek realizujących kształcenie na tym kierunku.

Wizytowana Jednostka bada opinie pracodawców na temat zatrudnianych absolwentów (potencjalni pracodawcy oraz organizacje związane z zawodem: Izba Architektów Rzeczypospolitej Polskiej, Stowarzyszenie Architektów Polskich i Towarzystwo Urbanistów Polskich). W związku z czym pracodawcy mają możliwość formułowania pożądanych wymagań wobec osób zatrudnianych, co skutkuje wzbogacaniem oferty dydaktycznej. Weryfikacja i ocena efektów kształcenia odbywa się również poprzez uczestnictwo przedstawicieli otoczenia społecznego, gospodarczego i kulturalnego w jury konkursów studenckich, towarzyszących realizowanym na wydziale pracom badawczym o charakterze eksperckim.

Wydział Architektury, pomimo deklarowanej dość szerokiej współpracy z interesariuszami zewnętrznymi, nie podjął jednak wraz z nimi działań mających na celu usankcjonowanie tej współpracy i utworzenie Rady Konsultacyjnej czy Konwentu Pracodawców. Udział ten ma raczej formę nieinstytucjonalną, opierającą się o nieformalną wymianę myśli, a nie o produktywne wykorzystanie organizowanych spotkań i debat w postaci wniosków i opinii, werbalnie ujmowanych w zapis tekstowy i później wykorzystywanych przy dokonywaniu zmian doskonalących realizowaną koncepcję kształcenia. Brak jest jednak bezpośredniego, trwałego i permanentnego ich udziału w tym procesie.

Jednostka czasowo podpisuje umowy na współpracę z różnymi podmiotami. Realizowane prace mają charakter ekspercki, wykonywane są we współpracy z władzami szczebla lokalnego i regionalnego oraz podmiotami gospodarczymi. Jednostka przedstawiła 25 podpisanych umów, głównie są to gminy oraz urzędy miejskie. Te formy współpracy realizowane są zazwyczaj z udziałem studentów wydziału. Zakres prac eksperckich jest podstawą precyzowania tematów prac studialnych i projektowych realizowanych w ramach programów dydaktycznych: semestralnych ćwiczeń

projektowych oraz projektów dyplomowych inżynierskich i magisterskich. Sposób prowadzenia tych prac i charakteru udziału studentów określa porozumienie o współpracy, a także umowa o wykonanie określonego zadania zawierane pomiędzy Politechniką Śląską, a danym podmiotem zewnętrznym.

3.2

Nie dotyczy

3. Uzasadnienie

Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym i kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców w celu doskonalenia kształcenia a także angażuje studentów do współpracy. Współpraca ta jednak nie została zinstytucjonalizowana.

4. Zalecenia

Sugeruje się rozważyć sformalizowanie współpracy z interesariuszami zewnętrznymi w tym także, aby zinstytucjonalizowana forma współpracy była bardziej efektywna i była trwałym elementem budowania świadomości koniecznego współdziałania i wspólnej polityki edukacyjnej w dziedzinie architektury – kreowania permanentnej dyskusji uczelniano-środowiskowej, ustanawiającej standardy trwałego związku rynku edukacji i rynku pracy.

4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, a także prowadzenie badań naukowych

4.1 Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym laboratoriów badawczych ogólnych i specjalistycznych są dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku, tj. liczby studentów oraz do prowadzonych badań naukowych. Jednostka zapewnia studentom dostęp do laboratoriów w celu wykonywania zadań wynikających z programu studiów oraz udziału w badaniach.*

4.2 Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach, oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki.*

4.3 W przypadku, gdy prowadzone jest kształcenie na odległość, jednostka umożliwia studentom i nauczycielom akademickim dostęp do platformy edukacyjnej o funkcjonalnościach zapewniających co najmniej udostępnianie materiałów edukacyjnych (tekstowych i multimedialnych), personalizowanie dostępu studentów do zasobów i narzędzi platformy, komunikowanie się nauczyciela ze studentami oraz pomiędzy studentami, tworzenie warunków i narzędzi do pracy zespołowej, monitorowanie i ocenianie pracy studentów, tworzenie arkuszy egzaminacyjnych i testów

1. Ocena

W PEŁNI

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi

4.1.

Wydział Architektury dysponuje dwoma budynkami: budynkiem głównym położonym przy ul. Akademickiej 7 oraz nowym budynkiem położonym przy ul. Ks. M. Strzody 10. Pierwszy z nich jest konsekwentnie modernizowany. Przystosowano go do potrzeb osób niepełnosprawnych, wyremontowano, wykonano termomodernizację i wyposażono liczne sale dydaktyczne oraz pracownię komputerową. Drugi z nich, oddany do użytkowania w październiku 2011r., jest

najważniejszą inwestycją Wydziału, zrealizowaną w ostatnich latach. Mieści on salę audytoryjną na ponad 200 miejsc, specjalistyczne pracownie rzeźby, malarstwa, rysunku, komputerową i modelarnię, a także Galerię „X” Wydziału.

W sumie Wydział dysponuje:

- 9 salami wykładowymi (aula z 211 miejscami, sala z 99 miejscami, sala z 62 miejscami i 6 sal z 50 miejscami),
- 13 salami do prowadzenia ćwiczeń i zajęć projektowych (7 sal jest wyposażonych w urządzenia zacinające i ekrany),
- 4 salami do prowadzenia zajęć seminaryjnych,
- 2 pracowniami rzeźby,
- 2 pracowniami malarstwa,
- 2 pracowniami rysunku,
- modelarnią wyposażoną w cyfrowe wycinarki,
- 2 pracowniami komputerowymi (nr 602 i nr 110, obie z 20 stanowiskami komputerowymi), z oprogramowaniem do projektowania architektonicznego (Revit 2012, AutoCAD Architecture 2012, ArchiCAD 18, AutoCAD 2012), wizualizacji i animacji (SketchUp 8, 3ds Max (Design) 2012, Rhinoceros 4.0 (V-Ray), Artlantis 5), grafiki (CorelDRAW Graphics Suite X5, Adobe Photoshop CS 5.1, GNU Image Manipulation Program (GIMP)) oraz prac biurowych (Microsoft Office 2010).

Przeprowadzona przez ZO wizytacja wszystkich ww. sal i ich wyposażenia potwierdziła, że Wydział dysponuje infrastrukturą zapewniającą odpowiednie warunki do prowadzenia zajęć na kierunku *architektura*. Są one w większości dobrze dostosowane do potrzeb kształcenia i do prowadzenia zrealizowanych badań naukowych. Jednostka zapewnia też studentom dostęp do laboratoriów komputerowych, w celu wykonywania zadań wynikających z programu studiów oraz udziału w badaniach. Niewątpliwie brakuje laboratoriów naukowych do realizacji specjalistycznych badań eksperymentalnych z problematyki nowych technologii w architekturze.

Na szczególną uwagę zasługują natomiast bardzo dobre warunki lokalowe i wyposażenie pracowni rzeźby, malarstwa i rysunku.

Studenci podczas spotkania z ZO również pozytywnie ocenili infrastrukturę dydaktyczną i naukową Jednostki. Sale są w ich opinii odpowiednio wyposażone i mają sprzęt audiowizualny wykorzystywany przez nauczycieli akademickich podczas zajęć. Wskazali jednak, że grupy zajęciowe (zwłaszcza projektowe) są zbyt liczne, co negatywnie przekłada się na uzyskanie założonych efektów kształcenia.

4.2.

Studenci Politechniki Śląskiej mogą korzystać z zasobów Biblioteki Głównej Politechniki Śląskiej w Gliwicach, a także jej filii znajdującej się w Katowicach. Zasoby biblioteczne związane z edukacją na wizytowanym kierunku zgromadzone są w wyodrębnionym dziale Biblioteki Głównej. Wypożyczanie książek odbywa się za pomocą systemu komputerowego PROLIB, który umożliwia zamawianie książek również przez Internet. Użytkownicy mają możliwość rezerwowania, zamawiania, wypożyczania i samodzielnego przedłużania wypożyczonych zbiorów.

Biblioteka zapewnia dostęp do 65 bibliograficznych i pełnotekstowych baz czasopism elektronicznych, a także e-książek i materiałów konferencyjnych, w tym do Wirtualnej Biblioteki Nauki. Studenci mogą również korzystać z zasobów elektronicznych Biblioteki Głównej, także ze stanowisk komputerowych znajdujących się poza siecią akademicką Uczelni. Dostęp do informacji naukowych jest ułatwiony m.in. dzięki multiwyszukiwarce PRIMO.

Z punktu widzenia studentów Jednostka zapewnia odpowiedni dobór pozycji literaturowych w bibliotekach, właściwe udostępnianie zbiorów, usługi informacyjne zgodne z profilem studiów i obszarem działań naukowych.

Dane przekazane przez pracowników biblioteki wskazują natomiast, że dysponuje ona niewielką liczbą 1830 woluminów książek z problematyki poświęconej zagadnieniom architektury.

4.3.

Wydział nie prowadzi kształcenia na odległość - i słusznie. Nauczyciele akademicki udostępniają jedynie materiały dydaktyczne na Platformie Zdalnej Edukacji, a także przesyłają je pocztą elektroniczną na adresy poszczególnych grup studenckich i osób.

2. Uzasadnienie

Zespół Oceniający PKA ogólnie pozytywnie ocenia infrastrukturę dydaktyczną, naukową i biblioteczną Jednostki. Wydział zapewnia w większości właściwe warunki do prowadzenia zajęć wykładowych, seminaryjnych i ćwiczeniowych. Audytoria i sale – ich liczba i stan – są na dobrym poziomie. Wyposażone są też one w odpowiednią infrastrukturę techniczną.

Baza lokalowa związana z realizacją przedmiotów projektowych i laboratoryjnych (plastycznych, makietowania) jest w większości również zbudowana adekwatnie do potrzeb, choć liczne głosy studentów stanowią, że ze względu na liczebność grup projektowych, nie jest ona w pełni wystarczająca. Daje to asumpt do szczegółowych analiz władz Wydziału i Uczelni oraz konkretnych działań zmierzających do weryfikacji dotychczas stosowanych rozwiązań dotyczących liczebności grup projektowych, które powinny, w przypadku architektury, mieć status specjalny, odmienny od ustalonego centralnie dla wszystkich jednostek Uczelni. Próg ten powinien być ustalony zgodnie z tradycją akademicką i tzw. „dobrą praktyką” stosowaną na kierunkach architektury. Powinien być określony w tym przypadku nie minimalny, lecz maksymalny próg liczebności. Zasada pracy „mistrz-uczeń”, wymagająca odpowiedniego czasu i przestrzeni kontaktu indywidualnego studenta z nauczycielem, winna być podstawą kwalifikacji jakościowej w realizacji przedmiotów projektowych, w szczególności z projektowania architektonicznego.

Liczba woluminów księgozbioru związanego z problematyką architektury – jak na jednostkę aspirującą do wysokiej pozycji uczelni architektonicznych w Polsce, zwłaszcza pod względem poziomu naukowego – jest zdecydowanie niewystarczająca.

3. Zalecenia

Zasoby biblioteczne książek powinny być zdecydowanie rozbudowane o specjalistyczne pozycje naukowe i albumowe z dziedziny architektury.

5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy

5.1 Pomoc naukowa, dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów, poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i skutecznym osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia oraz zdobywaniu umiejętności badawczych, także poza zorganizowanymi zajęciami dydaktycznymi. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość jednostka zapewnia wsparcie organizacyjne, techniczne i metodyczne w zakresie uczestniczenia w e-zajęciach.*

5.2 Jednostka stworzyła warunki do udziału studentów w krajowych i międzynarodowych programach mobilności, w tym poprzez organizację procesu kształcenia umożliwiającą wymianę krajową

i międzynarodową oraz nawiązywanie kontaktów ze środowiskiem naukowym.*

5.3 Jednostka wspiera studentów ocenianego kierunku w kontaktach ze środowiskiem akademickim, z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności, współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku.*

5.4 Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia oraz w badaniach naukowych.

5.5 Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, a także publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia i procedurach toku studiów.

1. Ocena

W PEŁNI

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

5.1.

Przyznawanie świadczeń pomocy materialnej odbywa się na podstawie Regulaminu wypłacania, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów Politechniki Śląskiej z dnia 23 września 2015 roku, który został opracowany w porozumieniu z Samorządem Studenckim. Studenci wizytowanego kierunku – ze środków budżetowych otrzymywanych w formie dotacji – mogą ubiegać się o wszystkie formy pomocy materialnej przewidziane w art. 173 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Podział środków z FPM uwzględnia właściwą proporcję pomiędzy świadczeniami, a tym samym spełnia wymogi zawarte w art. 174 ust. 4 Ustawy. Dokonywany jest on w porozumieniu z Samorządem Studenckim. Przyjmowaniem i rozpatrywaniem wniosków stypendialnych oraz podejmowaniem decyzji o przyznaniu stypendium zajmuje się komisja stypendialna, którą w większości stanowią studenci, co jest zgodne z art. 176 ust. 3 oraz art. 177 Ustawy. W zakresie postępowań odwoławczych, właściwa jest odwoławcza komisja stypendialna, której skład również uwzględnia większość przedstawicieli studentów. Decyzje wydawane przez komisje stypendialne są zgodne z obowiązującym prawem i wydawane zgodnie z Kodeksem Postępowania Administracyjnego. Dokumentacja związana z systemem pomocy materialnej prowadzona jest w Jednostce w sposób prawidłowy.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci zgłosili zastrzeżenia dotyczące przyznawania stypendium Rektora, zwłaszcza za osiągnięcia naukowe. W ich opinii kryteria, które zastosowała Jednostka nie są dostosowane do ich profilu studiów i obszaru działań naukowych..

W zakresie systemu opieki naukowej studentom zapewniona została możliwość pełnych konsultacji z pracownikami naukowo – dydaktycznymi: konsultacje takie odbywają się zarówno w wyznaczonych godzinach, jak również drogą telefoniczną lub poprzez pocztę elektroniczną. Studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA stwierdzili, że podczas konsultacji mają możliwość wglądu do prac egzaminacyjnych oraz weryfikacji własnych błędów. Dodatkowo pomoce naukowe niezbędne do uzyskania odpowiednich efektów kształcenia są zdaniem studentów przydatne. Nauczyciele akademicki wysyłają materiały na swoje zajęcia drogą mailową do wszystkich studentów uczestniczących w zajęciach. Z perspektywy studentów ocenianego kierunku materiały wysyłane drogą elektroniczną są na odpowiednim poziomie, adekwatne do treści omawianej na zajęciach. Sylabusy są kompletne, a także dostępne dla studentów.

Studenci obecni na spotkaniu Zespołem Oceniającym PKA zdecydowanie bardzo pozytywnie oceniali opiekę naukową ze strony nauczycieli akademickich pracujących w Jednostce: stwierdzili, że od większości z nich otrzymują niezbędną pomoc a także mogą liczyć na ich życzliwość i poradę we wszelkich kwestiach związanych z indywidualnym rozwojem naukowym. Należy jednak zauważyć, że studenci stwierdzili, że istnieje sporo przypadków, w których oceniają bardzo negatywnie konkretne osoby. Zwrócili uwagę na brak efektów przeprowadzanej ankietyzacji w tym względzie – w owych odosobnionych przypadkach sytuacja po przeprowadzeniu badania nie uległa poprawie. Studenci wymienili **wiele** problemów na przykład nauczycieli, którzy jawnie informowali o braku zainteresowania przedmiotem. Zespół Oceniający PKA sugeruje Jednostce jak najszybsze podjęcie działań zmierzających do wyjaśnienia tych przypadków i zwiększenia efektywności ankietyzacji w tym zakresie.

Na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA studenci, w nim uczestniczący, zgłosili uwagi do programów i planów studiów: wadliwe rozłożenie treści kształcenia oraz źle ułożony plan zajęć. Studenci zwrócili również uwagę na zwiększenie liczby godzin przedmiotów, które w ich ocenie nie są przydatne w procesie kształcenia. Warto jednak wskazać, że Samorząd Studencki spełniając przesłanki art. 67 ust. 4 Ustawy opiniuje plany i programy kształcenia, a studenci mają możliwość zgłaszania uwag w Wydziałowej Komisji ds. SZJK. Należy podjąć kroki zwiększające świadomość i

wiedzę studentów o możliwościach włączenia się w kształtowanie koncepcji kształcenia.

Zasady dyplomowania są znane studentom wizytowanego kierunku. Na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA zwrócili oni uwagę na możliwość samodzielnego wyboru promotora, o ile ten posiada wolne miejsce w grupie seminaryjnej, a także tematu pracy dyplomowej. W szczególności studenci doceniają możliwość przeprowadzania badań naukowych pod opieką swoich promotorów w toku seminariów magisterskich.

Indywidualizacja procesu kształcenia w wizytowanej Jednostce jest możliwa dzięki przewidzianym w Regulaminie Studiów Politechniki Śląskiej (§22 i 23) indywidualnej organizacji studiów i indywidualnemu tokowi studiowania. Przepisy obowiązujące w tym zakresie należy ocenić jako przejrzyste, studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA możliwości oferowane w tym zakresie przez Uczelnię i Jednostkę uznali za odpowiednie.

Działalność studenckich Kół Naukowych należy ocenić zdecydowanie pozytywnie. Studenckie Koła Naukowe działające na Wydziale tj. +iKAWA, antyRAMA, GRAWIZJA, HETEROTOPIA bardzo aktywnie uczestniczą w różnych inicjatywach związanych z działalnością naukową katedr. Koła realizują swoje główne założenia także poprzez organizacje i uczestnictwo w warsztatach studenckich, wystawach architektonicznych. Na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA przedstawiciele Kół Naukowych zaprezentowali imponujący dorobek swojej działalności. Wykonane przez KN +iKAWA ekspozycje przyczyniły się do zaprezentowania osiągnięć dydaktycznych i artystycznych Wydziału Architektury w Gliwicach oraz Politechniki Śląskiej szerokiemu gronu odbiorców – zarówno pracownikom i studentom uczelni jak i mieszkańcom miast aglomeracji śląskiej, a także zaprzyjaźnionym Ośrodkom Akademickimi poza granicami kraju.

5.2.

Uczelnia umożliwia studentom wizytowanego kierunku udział w wymianie krajowej w ramach programu MOSTECH oraz zagranicznej w ramach programu Erasmus+. Realizacja tych zamierzeń prowadzona jest w ramach porozumień dwustronnych z ok. 20 uczelniami zagranicznymi. Wszelkie informacje dotyczące mobilności krajowej i zagranicznej dostępne są dla studentów na stronie internetowej Uczelni. Z punktu widzenia studentów wizytowanego kierunku dostępne tam informacje są kompletne. Dodatkowo na Wydziale powołany został Pełnomocnik ds. Wymiany Międzyuczelnianej Studentów i Realizacji Programu ERASMUS+, odpowiedzialny za kontakt ze studentami oraz przekazywanie niezbędnych informacji na temat udziału w wymianie i niezbędnych formalnościach.

Studenci obecni podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA posiadali niezbędne informacje na temat mobilności. Podkreślili również, że bardzo często korzystają z możliwości wyjazdów na odbycie części studiów i praktyk zawodowych za granicą. Zwrócili oni jednak uwagę, że uczelniane regulacje z 2015 roku i podniesienie minimalnej średniej ocen uprawniającej do udziału w wymianie oraz zróżnicowanie jej w zależności od wydziału, spowodowały w bieżącym roku spadek liczby stypendystów o około połowę. Zdaniem studentów obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA wprowadzone rozwiązania nie są właściwe. Podkreślili oni, że na niektórych latach studiów trudniej jest uzyskać wysoką średnią. Studenci wskazali, że procedura aplikowania o stypendium zagraniczne nie jest prosta.

Program kształcenia kierunku architektura sprzyja mobilności studentów, poprzez funkcjonowanie systemu ECTS, pozwalającego na przenoszenie osiągnięć studentów pomiędzy ośrodkami akademickimi oraz poprzez nauczanie języków obcych. W zakresie funkcjonowania systemu ECTS nie odnotowano przypadków nieuznania osiągnięć studentów uzyskanych na innych uczelniach, jeżeli pokrywały się one z kierunkiem architektura. Studenci wyjeżdżający na programy wymiany zagranicznej, np. w ramach stypendium Erasmus+, uprzednio uzgadniają jakie osiągnięcia zostaną im uznane w macierzystej jednostce.

5.3.

Studenci kierunku architektura mają możliwość kontaktu z otoczeniem społecznym i gospodarczym. Wydział współpracuje z wieloma firmami i instytucjami, w których studenci mają

możliwość odbywania praktyk zawodowych.

W Uczelni zostało powołane Biuro Karier, do którego zadań należy m.in. poszukiwanie, gromadzenie oraz przekazywanie studentom ofert pracy oraz staży i praktyk zawodowych, a także prowadzenie szkoleń, nawiązywanie kontaktów z instytucjami oraz zakładami pracy w celu pozyskiwania ofert praktyk dla studentów. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci podkreślili, że korzystają z Biura Karier, gdy zachodzi taka potrzeba.

Działalność Rady Samorządu Wydziałowego jest wspierana w sposób właściwy przez Jednostkę. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA przedstawiciele studentów chwalili współpracę z Władzami Jednostki w zakresie wszelkich spraw związanych z działalnością Samorządu na rzecz studentów. Jednostka możliwie szeroko włącza studentów w pracę organów. Samorząd Studencki angażuje się w liczne przedsięwzięcia społeczno-kulturalne i otrzymuje na ten cel środki finansowe zarówno z puli centralnego Samorządu Studenckiego Politechniki Śląskiej, jak i bezpośrednio od władz dziekańskich.

Na podstawie analizy własnej oraz opinii wyrażonych przez studentów, należy stwierdzić, że Wydział stwarza odpowiednie warunki kontaktu z otoczeniem gospodarczym, a także społeczno – kulturalnym.

5.4.

Na Wydziale Architektury pomocą w rozwiązywaniu problemów studentów z niepełnosprawnościami kieruje Pełnomocnik Dziekana ds. Osób Niepełnosprawnych. Obiekty naukowo-dydaktyczne Wydziału przystosowane zostały do sprawnego poruszania się w nich osób z niepełnosprawnościami. Wybrane wejścia do budynków oraz pomieszczenia toalet przystosowano dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. W budynkach występują dźwigi osobowe umożliwiające łatwy dostęp na wszystkie kondygnacje, na których znajdują się sale przeznaczone do realizacji procesu dydaktycznego. Studentom z niepełnosprawnościami przyznawane są stypendia zgodnie z dyspozycją art. 173 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Uczelnia oferuje również studentom konsultacje psychologiczne. Jako korzystne rozwiązanie przyjmuje się także, iż osoby z niepełnosprawnościami mogą również korzystać ze wsparcia specjalistycznego sprzętu dla osób niepełnosprawnych w postaci multimedialnych stanowisk komputerowych w Bibliotece Głównej oraz wypożyczyć potrzebny im sprzęt w Biurze ds. Osób Niepełnosprawnych zgodnie z indywidualnymi potrzebami. W szczególnych przypadkach osobom z niepełnosprawnościami przyznawany jest asystent ds. osób niepełnosprawnych.

5.5.

Studenci pozytywnie oceniają jakość obsługi administracyjnej w sprawach związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną. Pracownicy są przygotowani merytorycznie do pełnienia swoich funkcji. Studenci doceniają życzliwość i profesjonalizm zatrudnionych w nim osób. Problemem, wielokrotnie zgłaszanym przez studentów, są natomiast zbyt krótkie godziny otwarcia Dziekanatu.

Mimo wysokiej oceny pracowników Dziekanatu, studenci negatywnie oceniają system komunikacji pomiędzy Jednostką a nimi. W większości komunikacja opiera się na wywieszanych ogłoszeniach na tablicach informacyjnych. Studenci wskazali pocztę elektroniczną i stronę internetową jako preferowane przez nich narzędzia komunikacji. Informacje dotyczące wydziałowych procedur SZJK są dostępne na stronie internetowej Wydziału.

Jeśli chodzi o ocenę kontaktów z władzami Wydziału, studenci jednoznacznie pozytywnie wypowiedzieli się o pracy Prodziekana zajmującego się sprawami studentów

Studenci znają swoje prawa i obowiązki wynikające z Regulaminu Studiów, Samorząd Studencki stanowi wsparcie podejmując działania informacyjne w tym zakresie.

3. Uzasadnienie

W Jednostce wdrożony został system opieki naukowej, dydaktycznej, który w większości aspektów funkcjonuje prawidłowo. W opinii Zespołu Oceniającego PKA istnieją jednak obszary

wskazane poniżej, w których system należy ulepszyć.

Studenci chętnie korzystają z możliwości udziału w krajowych i międzynarodowych wymianach.

Jednostka właściwie wspiera działalność Samorządu Studenckiego i organizacji studenckich poprzez wsparcie finansowe, organizacyjne i lokalowe.

Jednostka zapewnia studentom z niepełnosprawnościami wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia poprzez odpowiednią infrastrukturę oraz pomoc.

4. Zalecenia

1. *Podjęcie działań, które przyczynią się do lepszego upowszechnienia wyników ankietyzacji zajęć dydaktycznych wśród studentów, i uwzględnieniu w decyzjach kadrowych, związanych z obsadą zajęć.*
2. *Zapewnienie lepszego przepływu informacji pomiędzy Jednostką a studentami (także w celu zwiększenia świadomości i wiedzy studentów o tworzeniu programu kształcenia i jego optymalizacji dla kierunku „architektury” z punktu widzenia zadań zawodowych architekta, oraz o możliwościach studentów włączenia się w kształtowanie koncepcji kształcenia). Preferowaną przez studentów formą kontaktu jest strona internetowa Wydziału i poczta elektroniczna.*

6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów

6.1 Jednostka, mając na uwadze politykę jakości, wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, umożliwiający systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie, przy uwzględnieniu:*

6.1.1. projektowania efektów kształcenia i ich zmian oraz udziału w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych,*

6.1.2 monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania,

6.1.3 weryfikacji osiąganych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania,*

6.1.4 zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów,

6.1.5. wykorzystania wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia,*

6.1.6. kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, oraz prowadzonej polityki kadrowej,*

6.1.7. wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej,

6.1.8. zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz środków wsparcia dla studentów,

6.1.9 sposobu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia,

6.1.10. dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach

6.2. Jednostka dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu.

1. Ocena

W PEŁNI

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

6.1.

Wewnętrzny system zapewniania jakości został wprowadzony na Politechnice Śląskiej Uchwałą Senatu Nr XXVII/188/07/08 z dnia 28 stycznia 2008 r. w sprawie wprowadzenia na Politechnice Śląskiej Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. System podlega doskonaleniu i jest dostosowywany do zmieniających się uwarunkowań prawnych. Podstawą funkcjonowania Systemu są księgi jakości opracowane dla Uczelni oraz poszczególnych wydziałów, w tym Wydziału Architektury. Uczelniana Księga Jakości Kształcenia zawiera Politykę jakości przyjętą w Uczelni, natomiast w Wydziałowej Księdze Jakości Kształcenia określono Wydziałową Politykę Jakości. System zapewnienia jakości kształcenia określony w Uczelnianej i Wydziałowej Księdze Jakości Kształcenia jest zgodny z Uczelnianą i Wydziałową Polityką Jakości, ma jasną strukturę, podział kompetencji i odpowiedzialności.

W Uczelni i na Wydziale Architektury prowadzone są działania umożliwiające monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, przy uwzględnieniu:

6.1.1

Projektowanie efektów kształcenia odbywa się zgodnie z wytycznymi określonymi w uchwale Senatu Nr XXXIII/274/11/12 z dnia 12 grudnia 2011 r. w sprawie warunków, jakim powinny odpowiadać programy kształcenia na studiach pierwszego i drugiego stopnia. Rektor Uczelni w dniu 10 stycznia 2012 r. wydał Zarządzenie Nr 33/11/12 w sprawie dokumentacji stanowiącej podstawę do określenia efektów kształcenia na danym kierunku studiów, poziomie i profilu kształcenia. W opracowaniu programów kształcenia oraz dostosowaniu efektów kształcenia do oczekiwań rynku pracy zaangażowani są w sposób systemowy interesariusze wewnętrzni i zewnętrzeni. Stosowne regulacje dotyczące udziału poszczególnych grup interesariuszy znajdują się w przepisach wewnętrznych normujących funkcjonowanie Systemu.

Do interesariuszy wewnętrznych, którzy realizują określone zadania związane z projektowaniem efektów kształcenia należą studenci, kadra dydaktyczna ocenianego kierunku, pracownicy administracji. Interesariusze wewnętrzni uczestniczą w projektowaniu efektów kształcenia i ich zmian poprzez ich udział w Senacie, Radzie Wydziału, Wydziałowej Komisji do spraw Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, Uczelnianej Radzie do spraw Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Proces powoływania przedstawicieli do wyżej wymienionych organów odbywa się z pełnym poszanowaniem praw interesariuszy wewnętrznych. Przedstawiciele studentów są obecni z prawem głosu w Senacie Uczelni i Radzie Wydziału. Liczba studentów w tych organach jest zgodna odpowiednio z art. 61 ust. 3 oraz art. 67 ust. 4 ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym. Przedstawiciele studentów uczestniczą w pracach Wydziałowej Komisji do spraw SZJK. Podczas spotkania z ZO PKA przedstawiciele samorządu studenckiego, w tym osoby delegowane do reprezentowania studentów w wymienionych gremiach wyrazili swoją pozytywną opinię względem możliwości uczestniczenia studentów w projektowaniu efektów kształcenia. Z przedstawionej podczas wizytacji dokumentacji wynika iż Samorząd studencki opiniuje program i plan studiów. Studenci mogą inicjować zmiany w projektowaniu i realizacji efektów kształcenia oraz przebiegu procesu dydaktycznego. Przykładem wykorzystania opinii studentów jest uwzględnienie postulatu zredukowania ćwiczeń z przedmiotu Teoria architektury i urbanistyki, treści zawarte w tym przedmiocie zostały przypisane do przedmiotów należących do grupy treści kierunkowych. W odpowiedzi na formułowany przez studentów postulat poszerzenia oferty dydaktycznej o zajęcia z zakresu współczesnych technik cyfrowych stosowanych w projektowaniu architektonicznym wprowadzono w programie studiów pierwszego stopnia przedmiot fakultatywny: „Nowe technologie w architekturze” oraz w programie studiów drugiego stopnia przedmiot kształcenia ogólnego: „Nowe technologie i metody

projektowania w architekturze”.

Nauczyciele akademicki, jako członkowie Wydziałowej Komisji ds. SZJK, biorą udział w procesie projektowania efektów kształcenia poprzez uczestnictwo w posiedzeniach, podczas których omawiane są sposoby realizacji założonych efektów kształcenia i ich weryfikacji w ramach poszczególnych przedmiotów.

W procesie kształtowania koncepcji kształcenia biorą udział interesariusze zewnętrzeni. W Uczelnianej Księdze Jakości Kształcenia stwierdzono, że „Uczelnia podejmuje współpracę z pracodawcami i związkami branżowymi (opinie dotyczące poziomu wykształcenia absolwentów, przeprowadzenie wybranych zajęć, organizacja i prowadzenie praktyk, wykonywanie prac dyplomowych, opiniowanie zapotrzebowania na nowe kierunki i specjalności kształcenia, opiniowanie programów kształcenia)”.

Z kolei w Wydziałowej Księdze Jakości zapisano, że misją Wydziału jest „rozwijanie współpracy z podmiotami z otoczenia społecznego, komercjalizacja wyników badań naukowych oraz upowszechnianie wiedzy”. W Uczelni badane są opinie pracodawców na temat zatrudnianych absolwentów (potencjalni pracodawcy oraz organizacje związane z zawodem: Izba Architektów Rzeczypospolitej Polskiej, Stowarzyszenie Architektów Polskich i Towarzystwo Urbanistów Polskich). Pracodawcy mają możliwość formułowania pożądanych wymagań wobec osób zatrudnianych, co skutkuje wzbogacaniem oferty dydaktycznej. Przykładem wykorzystania tych opinii jest zwiększenie wymiaru praktyk z trzech miesięcy do jednego semestru. Interesariusze zewnętrzeni podnosili także, iż należy kontynuować współpracę z jednostkami samorządu terytorialnego pozyskując tematy prac projektowych dla studentów i udostępniając samorządom wyniki tych prac, a także z przedsiębiorstwami, firmami i organizacjami branżowymi, zapewniając w ramach zajęć dydaktycznych opiekę studentom biorącym udział w konkursie architektonicznych.

Ważną grupą interesariuszy zewnętrznych są absolwenci. Wydział współpracuje ściśle z Ośrodkiem Badania Losów Zawodowych Absolwentów, który prowadzi monitoring losów zawodowych absolwentów i opracowuje raporty uwzględniające sytuację zawodową absolwentów. Raporty przedstawiane są władzom Wydziału w celu dalszego procedowania.

Przyjęte w Uczelni rozwiązania pozwalają sądzić, że interesariusze wewnętrzni i zewnętrzeni mają wpływ na kształtowanie polityki jakości i biorą udział w projektowaniu efektów kształcenia.

6.1.2

Monitorowanie stopnia osiągnięcia efektów kształcenia realizowane jest zgodnie z wytycznymi zawartymi w procedurze PU11 - *Ocena i monitorowanie efektów kształcenia*. Monitorowanie efektów kształcenia prowadzone jest na trzech poziomach: poziom 1 - prowadzący zajęcia/prowadzący przedmiot, poziom 2 - kierownik jednostki organizacyjnej, poziom 3 - komisja ds. kształcenia.

Procedura nakłada na prowadzącego zajęcia odpowiedzialność za realizację zajęć w sposób umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, obowiązek archiwizowania dokumentów o osiągnięciach efektów kształcenia (zgodnie z procedurą PU2 - *Nadzór nad zapisami Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia*), a także protokołowania egzaminu/zaliczenia końcowego przeprowadzonego ustnie (zapisane powinny być pytania i oceny, które wyrażać mają stopień osiągnięcia każdego z efektów kształcenia).

W procesie monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia biorą udział w zakresie swoich kompetencji statutowych władze Uczelni oraz Wydziału, a także interesariusze zewnętrzeni i wewnętrzni. Procedura *Ocena i monitorowanie efektów kształcenia* ma zastosowanie do wszystkich form i rodzajów kształcenia. Komisja formułuje wnioski w dokumencie *Plan doskonalenia programów kształcenia* i przesyła odpowiednio do Dziekana, który współpracując z Komisją ds. kształcenia opracowuje wnioski przekazywane do omówienia na Radę Wydziału. W zakresie monitorowania efektów kształcenia na Wydziale odpowiedzialna jest Komisja ds. Kształcenia.

W ramach monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia przyjęto metody i narzędzia w zakresie oceny, m.in. ankietyzacja, hospitacje zajęć, analizy prowadzone przez Wydziałową Komisję ds. SZJK, zespół audytujący lub inne osoby zaangażowane w proces kształcenia. Na Wydziale dokonuje się analizy osiąganych efektów kształcenia, przeglądu sylabusów pod kątem

aktualności zawartych w nich informacji, analizy zatrudnienia i kompetencji prowadzących, oceny właściwej organizacji praktyk na podstawie sporządzanych corocznie sprawozdań z realizacji praktyk, itp. Jednostka monitoruje stopień osiągania zakładanych efektów kształcenia przez studentów. Studenci mają możliwość samooceny osiągania przez siebie efektów kształcenia w ankiecie. Sformułowano pytania dotyczące oceny osiągnięcia przez studenta modułowych efektów kształcenia. Studenci wizytowanego kierunku uzyskują informację zwrotną na temat stopnia realizacji efektów kształcenia przy danej ocenie podczas omawiania wyników egzaminów z prowadzącymi.

W świetle przedstawionych informacji można stwierdzić, iż dla Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia określono procedury, metody i narzędzia umożliwiające monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

6.1.3.

Zasady weryfikacji efektów kształcenia zawarte są Regulaminie studiów, aktach wewnętrznych Uczelni, a przede wszystkim w procedurach zawartych w Uczelnianej i Wydziałowej Księdze Jakości Kształcenia dotyczących: oceniania studentów w toku studiów, realizacji praktyk oraz przygotowania pracy dyplomowej.

Główną procedurą obszarze weryfikacji jest dokument PU7 - *Obowiązki prowadzących zajęcia dydaktyczne*, według którego prowadzący przedmiot opracowuje karty przedmiotu, zawierające m.in. efekty kształcenia oraz sposoby weryfikacji ich osiągnięć. Poza tym prowadzący ma obowiązek prowadzenia katalogu ocen końcowych i nadzoru nad prowadzeniem katalogu ocen cząstkowych zawierających uzyskane efekty kształcenia, a także wpisywania ocen końcowych do systemu EKOS (Elektroniczny Katalog Ocen Studentów) i indeksów. Natomiast osoba prowadząca formę zajęć danego przedmiotu ma obowiązek prowadzenia katalogu ocen cząstkowych wraz z uzyskanymi efektami kształcenia oraz przekazania go prowadzącemu przedmiot po zakończeniu zajęć. Innym obowiązkiem nałożonym przez ww. procedurę na prowadzącego zajęcia jest zgłaszanie nieprawidłowości występujących w procesie kształcenia bezpośredniemu przełożonemu lub Pełnomocnikowi ds. SZJK celem podjęcia działań naprawczych.

Kolejną procedurą związaną z weryfikacją efektów kształcenia jest procedura P-AR-6.1 *Tryb i zasady wykonywania projektów inżynierskich na kierunku Architektura*, P-AR-1 *Praca dyplomowa magisterska* oraz P-AR-2 *Egzamin dyplomowy magisterski*. Opisane są tu zasady wydawania i zatwierdzania tematów prac dyplomowych a także wykonywania tychże prac. Nałożono obowiązki na kierującego projektem inżynierskim (prowadzenie Karty konsultacji projektu inżynierskiego oraz opracowanie pisemnej oceny) i na promotora pracy dyplomowej (prowadzenie Karty konsultacji oraz opracowanie pisemnej oceny pracy dyplomowej).

Podsumowaniem weryfikacji jest: na studiach pierwszego stopnia – praca dyplomowa inżynierska, na studiach drugiego stopnia – praca dyplomowa magisterska. Prace dyplomowe poddawane są weryfikacji przez system PLAGIAT oraz prezentacji, w trakcie sesji dyplomowych, w formie otwartych wystaw.

Weryfikacja efektów kształcenia osiąganych na praktykach zawodowych odbywa się zgodnie z procedurą P- AR- 4 *Studencka praktyka zawodowa*. Weryfikacji efektów kształcenia osiąganych na praktykach zawodowych dokonuje zakładowy opiekun praktyk w miejscu odbywania praktyki oraz Opiekun praktyk, a także Komisja ds. Praktyk na kierunku studiów na podstawie dokumentacji przebiegu praktyki, w tym potwierdzenia odbycia praktyki przez architekta prowadzącego z uprawnieniami ocenę stażu pracodawcy, sprawozdania dotyczącego prac wykonanych w trakcie praktyki, zawierającego m.in. dokumentację prac wykonywanych w trakcie praktyki, protokołu oceny praktyki wypełnionego w części dla studenta. Weryfikacja odbywa się w formie prezentacji przed Komisją. Prezentacja może mieć charakter publiczny. Mogą w niej brać udział przedstawiciele firmy, w których studenci odbyli praktykę. Komisja po prezentacji i weryfikacji kompletu wymaganych dokumentów, wystawia ocenę za praktykę i wpisuje ją do protokołu ocen końcowych. Na jego podstawie Opiekun praktyki dokonuje zaliczenia praktyki.

Studenci wizytowanego kierunku mają możliwość oceny stosowanych zasad oceniania poprzez

ankietyzację, a także uzyskania informacji zwrotnej nt. stopnia realizacji efektów kształcenia przy danej ocenie poprzez rozmowę z nauczycielem akademickim, który wyjaśnia zasady oceniania. Kwestionariusz oceny zajęć dydaktycznych zawiera m.in. pytania o przestrzeganie oraz rzetelność zasad weryfikacji efektów kształcenia.

Przyjęte zasady weryfikacji osiągniętych przez studentów efektów kształcenia nie budzą zastrzeżeń.

6.1.4

WSZJK nie obejmuje swoim zakresem tego procesu. Dla wizytowanego kierunku zostały określone standardy kształcenia zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 29 września 2011 r. z dnia 29 września 2011 r. w sprawie standardów kształcenia dla kierunków studiów: weterynarii i architektury (Dz. U. Nr 207 r. poz. 1233). Zgodnie z art. 170e ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym efektów uczenia się nie potwierdza się na kierunkach studiów objętych standardami kształcenia.

6.1.5

W Uczelni powołano Ośrodek Badania Losów Zawodowych Absolwentów, który w roku akademickim 2012/2013 przeprowadził pierwsze badania ankietowe. W procesie opracowania i doskonalenia narzędzia wykorzystywanego w badaniu losów zawodowych absolwentów uczestniczyli przedstawiciele studentów. Wydział aktywnie współpracuje z uczelnianym Ośrodkiem Badania Losów Zawodowych Absolwentów oraz z Biurem Karier Studenckich. Organizacja spotkań studentów z absolwentami Wydziału oraz samych absolwentów pozwala na dodatkowe monitorowanie środowiska absolwentów Wydziału, celem ciągłego doskonalenia procesów kształcenia w aspekcie rynku pracy. Wyniki badań dostępne są w formie raportów, z którymi zapoznawani są studenci. Wnioski są wykorzystywane przy modyfikacji programów studiów, ze szczególnym uwzględnieniem oferty specjalności oraz organizacji procesu dydaktycznego. Wnioski wynikające z informacji płynących z monitorowania karier zawodowych absolwentów jednostki formułowane są w *Planie doskonalenia programów kształcenia dla kierunku Architektura*. Studenci wizytowanego kierunku uznali m.in., że wiedza i kwalifikacje uzyskane na studiach są przydatne w pracy w stopniu bardzo dużym i dużym, studia spełniły ich oczekiwania, praktyki pozwoliły im na zdobycie ważnych umiejętności zawodowych. W wyniku badań absolwentów w programie kształcenia uwzględniono treści powalające na rozwijanie z większym stopniem umiejętności interpersonalnych wśród studentów.

6.1.6.

WSZJK nie ma procedur bezpośrednio dotyczących oceny polityki kadrowej. Zgodnie z zapisem w Uczelnianej Księdze Jakości Kształcenia w polityce kadrowej stosowane są rozwiązania ustawowe oraz przepisy Statutu Politechniki Śląskiej i Zarządzenia Rektora (tryb zatrudniania i zwalniania nauczycieli akademickich, zasady okresowej oceny nauczycieli akademickich, doksztalcanie się nauczycieli). W dokumencie tym zapisano cele prowadzonej polityki kadrowej. Polityka kadrowa prowadzona na Wydziale ukierunkowana jest na rozwój naukowy wszystkich pracowników, mając również na uwadze dbałość o ich potencjał dydaktyczny.

Podstawowe elementy polityki kadrowej w zakresie kształtowania jakości dydaktyki na Wydziale dotyczą prawidłowości powierzania nauczycielom akademickim zadań dydaktycznych i zgodności tematyki tych zadań ze ich specjalnością naukową, okresowej oceny dorobku nauczycieli akademickich, monitorowania jakości procesu dydaktycznego poprzez system hospitacji oraz ankietyzacji, stwarzania możliwości podnoszenia kwalifikacji naukowych i dydaktycznych poprzez system wyjazdów służbowych.

Kadra dydaktyczna podlega ocenie w procesie hospitacji prowadzonych zgodnie z procedurą PU8 – *Hospitacje* regulującą zakres, sposób i tryb realizacji hospitacji. Dotyczy ona wszystkich nauczycieli akademickich. Zdefiniowane są dwa rodzaje hospitacji: planowe i pozaplanowe. W przypadku pozytywnej oceny okresowej dydaktyka oraz pozytywnej oceny z poprzedniej hospitacji nauczyciel akademicki powinien być hospitowany w terminie ustawowym (czyli co 4 lata profesor

tytularny i co 2 lata – pozostali), natomiast nauczyciele akademicki niespełniający tego warunku - co najmniej raz w roku. Protokół z hospitacji powinien być przedłożony Dziekanowi, który przedstawia sprawozdanie z przeprowadzonych hospitacji na posiedzeniu Rady Wydziału poświęconemu jakości kształcenia. Wyniki hospitacji mają wpływ nie tylko na ocenę nauczyciela akademickiego, ale również na obsadę zajęć dydaktycznych.

Pracownicy naukowo-dydaktyczni podlegają procesowi ankietyzacji zgodnie z procedurą PU9 - *Ankietyzacja*. Na Wydziale przeprowadza się ankietyzację elektroniczną. Samorząd studencki aktywnie uczestniczył w projektowaniu pytań zawartych w kwestionariuszach ankiet, nanosząc na tym etapie tworzenia kwestionariusza swoje poprawki. Ocena nauczycieli akademickich jest powszechna oraz cykliczna, tj. prowadzona wśród wszystkich studentów po zakończeniu poszczególnych modułów. Z punktu widzenia studentów System jest w tym zakresie skuteczny.

Oprócz tego jest przeprowadzana wśród studentów ankieta oceniająca pracę dziekanatu. Działania projakościowe w zakresie polityki kadrowej to także ocena kadry prowadzona przez komisję oceniającą (ocenie podlegają osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne. Oceniający składa wypełnione przez siebie informacje dotyczące tych sfer oraz wypełnia arkusz oceny), udział pracowników w konferencjach i szkoleniach zewnętrznych, a także zapobieganie nieetycznym działaniom w procesie dydaktycznym oraz wytyczne postępowania w razie wystąpienia takiego działania (*Procedura PU6 – Etyka studentów, doktorantów i prowadzących zajęcia dydaktyczne*).

W Uczelni dokonuje się analizy prowadzonej polityki kadrowej na posiedzeniu Senatu wg rocznego kalendarza działań projakościowych pod kątem jakości prowadzonej dydaktyki na ocenianym kierunku.

6.1.7.

Jednostka stworzyła odpowiednie mechanizmy wykorzystywania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry dydaktycznej. Wyniki ankietyzacji stanowią jeden z elementów przeglądu Systemu. Wyniki te wykorzystywane są do opracowywania rankingu pracowników i jednostek prezentowanych na Radzie Wydziału. Wnioski z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów wykorzystywane są w okresowej ocenie pracownika – przy obsadzie zajęć dydaktycznych oraz w polityce awansowej. Władze Wydziału podejmują na bieżąco odpowiednie działania w odpowiedzi na wyrażone w ankietach opinie pozytywne oraz odpowiednie reakcje na opinie negatywne (np. hospitacja zajęć, zmiana prowadzącego zajęcia).

Dziekan przedstawia wyniki z przeprowadzonej ankietyzacji na posiedzeniu Rady Wydziału oraz Rektorowi w terminie jednego miesiąca od daty zakończenia ankietyzacji. Wyniki są przekazywane Uczelnianemu Zarządowi Samorządu Studentów. Wnioski wynikające z badania prezentowane są na posiedzeniu gremiów funkcjonujących w strukturze Systemu, a także są omawiane na posiedzeniu Senatu.

Wnioski wynikające z analizy informacji płynących ze środowiska studenckiego oraz procesu ankietyzacji wśród studentów formułowane są w *Planie doskonalenia programów kształcenia dla kierunku Architektura*. Mają one wpływ na proces doskonalenia i dostosowania programów kształcenia do potrzeb studentów. Prowadzone są starania zmierzające do szerszego udziału studentów w ankietyzacji.

6.1.8.

W Uczelnianej Księdze Zapewnienia Jakości Kształcenia zapisano, że odpowiednie komisje powołane przez dziekanów dokonują okresowej oceny infrastruktury wraz z formułowaniem wniosków dotyczących działań naprawczych.

Kontrola jakości zasobów materialnych i infrastruktury dydaktycznej wydziału przeprowadzana jest dwa razy w roku przez Komisję w składzie: kierownik obiektów Wydziału Architektury, samodzielny referent administracyjny, robotnik gospodarczy. Z przeglądu sporządza się protokoły dotyczące wykazu uszkodzonego sprzętu i wyposażenia w salach dydaktycznych Wydziału Architektury. Podobnie dwa razy w roku kontrolowana jest jakość sprzętu audiowizualnego przez uprawnionych

pracowników. Na bieżąco zgłaszane są usterki w infrastrukturze dydaktycznej przez pracowników dydaktycznych i pracowników obsługi technicznej budynku.

Studenci mogą zgłaszać swoje wnioski w zakresie oceny zasobów materialnych i środków wsparcia dla studentów poprzez swoich przedstawicieli w gremiach zajmujących się jakością kształcenia, a także indywidualne rozmowy władz Wydziału ze studentami. Jednostka nie posiada procedur włączających studentów w ocenę zasobów materialnych wykorzystywanych w procesie kształcenia na wizytowanym kierunku. Działania inwestycyjne oraz remontowe podejmowane są w ramach dostępnych funduszy zgodnie z odpowiednimi zarządzeniami Rektora.

W Uczelnianej Księdze Jakości poświęcono wsparciu studentów trzy punkty. Przy omawianiu pomocy materialnej odwołano się do Regulaminu pomocy materialnej dla studentów Politechniki Śląskiej. W części poświęconej kołom naukowym powołano się na zarządzenie Rektora na ten temat. Ostatnim punktem jest wsparcie studentów. Zapisano informację o funkcjonowaniu Biura ds. Osób Niepełnosprawnych, którego celem jest umożliwienie studentom równego dostępu do oferty dydaktycznej Uczelni. W Biurze też organizowane są konsultacje psychologiczne dla wszystkich studentów Uczelni. Jedyne procedury WSZJK, które częściowo dotyczą problemu wsparcia, to PU10 - *Rozpatrywanie podań i odwołań do Rektora*, a także *Ankietyzacja* w części dotyczącej oceny funkcjonowania dziekanatu.

6.1.9.

Sposób gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących systemu zapewnienia jakości kształcenia wynika z ustaleń zwartych w procedurach PU1 - *Nadzór na dokumentacją systemu zapewnienia jakości kształcenia* oraz PU2 - *Nadzór nad zapisami Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia*, a coroczne audyty wewnętrzne weryfikują poprawność tych działań na mocy procedury PU4 - *Przegląd Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia* oraz co dwa lata audyty przeprowadzane przez Uczelnię na Wydziale (procedura PU3 - *Audyt wewnętrzny*). Załącznik do procedury PU2 określa sposób archiwizacji poszczególnych dokumentów i zapisów Systemu, jak również dotyczy odpowiedzialności personalnej za poszczególne dokumenty i zapisy.

Funkcjonowanie tego systemu ZO PKA ocenia pozytywnie. Niektóre zapisy są określone jako poufne (np. wyniki ankietyzacji, hospitacji) i nie są zatem upubliczniane, natomiast dane zagregowane są dostępne publicznie (np. zagregowane wyniki badań ankietowych). ZO PKA ocenia pozytywnie funkcjonowanie systemu informacyjnego, którego efektem jest m.in. duża świadomość WSZJK wśród interesariuszy wewnętrznych.

Sposób dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia jest omawiany na posiedzeniach Wydziałowej Komisji ds. SZJK.

Na Wydziale dokonuje się przeglądu opracowanej dokumentacji ilustrującej zakres prac Wydziałowej Komisji ds. SZJK, a także bada się, czy na stronie Wydziału w stosownej zakładce powiązanej z jakością kształcenia umieszcza się wszystkie niezbędne informacje, w tym np. akty wewnętrzne, sprawozdania.

6.1.10.

Weryfikację dostępności i aktualności informacji o programie i procesie kształcenia dla studentów i innych interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych prowadzi Wydziałowa Komisja ds. SZJK. Każdy z prowadzących przedmiot, jak również prowadzących zajęcia prezentuje treści kształcenia studentom zapisane w kartach przedmiotów na pierwszych zajęciach, podając zarówno literaturę, jak i formę zaliczenia przedmiotu. WSZJK nie zawiera mechanizmów oceny, weryfikacji i sposobów udostępniania przez Wydział informacji dla interesariuszy. Wszelkie niezbędne informacje dotyczące programu kształcenia a w szczególności karty przedmiotów udostępnione są na stronie internetowej Wydziału, a także w Dziekanacie. Studenci mają dostęp do informacji o procedurach obowiązujących na Politechnice Śląskiej (zakładki: *Regulamin Studiów* i *System Zapewnienia Jakości Kształcenia*) oraz na stronach internetowych ocenianego kierunku (*Wydział Architektury / SZJK*). Informacje o programie i procesie kształcenia zamieszczone są na stronie internetowej wydziału i na tablicach informacyjnych wydziału.

Uzyskane wyniki kształcenia (oceny zaliczające przedmioty) dostępne są dla studenta w zakładce System Oceny Toku Studiów (SOTS). Zgodnie z Regulaminem Studiów studenci mają prawo do pozyskiwania od prowadzącego zajęcia dydaktyczne informacji na temat swoich postępów w edukacji.

6.2.

Ocenę skuteczności prowadzenia wewnętrznego systemu zapewnienia jakości dokonuje się w oparciu o procedurę uczelnianą PU4 *Przegląd systemu zapewnienia jakości kształcenia*. Na podstawie prowadzonych analiz i badań corocznie przygotowywane raporty z funkcjonowania Wydziałowego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Danymi, na podstawie których dokonywany jest przegląd są m.in.: wyniki audytów wewnętrznych, wyniki ankietyzacji i hospitacji, zidentyfikowane niezgodności oraz podjęte działania korygujące i zapobiegawcze, wnioski kadry. Za przygotowanie raportu odpowiada Pełnomocnik Dziekana ds. SZJK. Raporty przedstawiane są do dalszej analizy Uczelnianej Radzie ds. SZJK, która formułuje wnioski końcowe wraz z zaleceniami. Rada przedstawia na posiedzeniu Senatu sprawozdanie z wyników przeglądu systemu i oceny jego efektywności. W jednostkach organizacyjnych Uczelni przeprowadza się audyty wewnętrzne Systemu. Raport z audytu przekazywany jest władzom Wydziału, wyniki omawiane na posiedzeniu Senatu. Do każdej niezgodności opisanej w raporcie z audytu podejmowane są działania korygujące i zapobiegawcze.

3. Uzasadnienie

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości w Uczelni jest wdrożony i udoskonalany. W Uczelni opracowano Uczelnianą i Wydziałową Księgę Jakości Kształcenia, które określają przejrzyste procedury, strukturę organizacyjną oraz funkcje poszczególnych jego elementów, jak również podział kompetencji pomiędzy nimi.

System monitoruje i analizuje obszary jakości kształcenia w tym przeprowadza weryfikację efektów kształcenia na wszystkich etapach procesu dydaktycznego, ocenia jakość kadry, dokonuje systematycznie przeglądów programowych. Wyniki monitorowania wykorzystuje do doskonalenia procesu dydaktycznego. Dotychczasowe działania projakościowe prowadzone na Wydziale, obrazują poprawnie realizowany, zestaw przedsięwzięć doskonalących jakość kształcenia. W procesie zapewnienia jakości kształcenia aktywnie uczestniczą: studenci, kadra akademicka, władze Wydziału, a także interesariusze zewnętrzni.

Reasumując można stwierdzić, że w Uczelni zostały stworzone mechanizmy umożliwiające funkcjonowanie Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, jego rozwój, a także doskonalenie.

4. Zalecenia

W ramach zaleceń dotyczących funkcjonowania WSZJK zaleca się wprowadzenie mechanizmów oceny, weryfikacji i sposobów udostępniania przez Wydział informacji dla interesariuszy dotyczącej dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia, a także oceny infrastruktury dydaktycznej.

Przewodnicząca Zespołu oceniającego PKA

Prof. dr hab. inż. Anna Sobotka